

Ainevaldkond	EESTI KEEL								
Valdkonnapädevus									
<p>Eesti keele õpetuse peamine ülesanne on toetada õpilaste kõne arengut, rõhutades eriti kõnest arusaamise kujundamist. Eesti keele õpetamisega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oskab kuulata ja kõnele adekvaatselt reageerida; osaleb dialoogis ja väljendab oma mõtteid kuulajale arusaadavalt; 2) kavandab oma tegevust kõne abil, kommenteerib ning hindab seda, reguleerib oma ja teiste tegevust vastavalt üldistele käitumisnormidele; 3) loeb jõukohast teksti, mõistab selle sisu ja mõtet; 4) kirjutab arusaadavalt, teeb märkmeid, mõistab ja koostab tarbekirja; 5) on omandanud elementaarse ülevaate eesti keele süsteemist, tunneb põhitermineid; 6) valdab praktiliselt eesti keele lauseehitust, igapäevast sõnavara ja sõnade muutevorme, saab aru sõnade ja lausete otsesest tähendusest ning oma kogemuste piires ka pragmaatilisest tähendusest; 7) kasutab eesti keelt õpitegevuses ja igapäevases elus; tõlgendab igapäevast lihtsat verbaalset teavet; 8) tunneb ilukirjanduslike tekstide liike, omab elementaarset ülevaadet rahvuskirjandusest ja oskab nimetada mõnda kirjanikku; 9) tunneb ja jälgib oma võimete kohaselt üldinimlikke kõlbelisi arusaamu, valdab vastavat tavasõnavara. 									
Ainetundide jaotus									
Aine	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
Lõimingu korraldamine ainevaldkonnas									

I Üldpädevuste kujundamine

1.-2. klassi õpilastel kujundatavad üldpädevused:

- Sotsiaalne ja kodanikupädevus - Õpilane on oma võimaluste piires aktiivne; arvestab suunamisel rühma ja isiklikke huvisid.
- Enesemääratluspädevus - Õpilane hindab suunamisel oma võimeid; väärtustab tervislikku eluviisi; on füüsiliselt aktiivne.
- Õpipädevus - Õpilane õpib vastavalt oma võimetele; täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt õpetaja suunamisel.
- Suhtluspädevus - Õpilane suhtleb suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma vajadusi ja soove.

3.-5. klassi õpilastel kujundatavad üldpädevused:

- Kultuuri- ja väärtuspädevus - Õpilane tunneb oma pere ja kodukoha traditsioone.
- Sotsiaalne ja kodanikupädevus - Õpilane on oma võimaluste piires aktiivne; arvestab suunamisel rühma ja isiklikke huvisid; järgib kooli- ja klassireegleid.
- Enesemääratluspädevus - Õpilane hindab suunamisel oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus; väärtustab tervislikku eluviisi; on füüsiliselt aktiivne.
- Õpipädevus - Õpilane õpib vastavalt oma võimetele; täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt õpetaja suunamisel.
- Suhtluspädevus - Õpilane suhtleb suhtlemispartnereid arvestades, suudab arusaadavalt ja viisakalt esitada oma vajadusi ja soove.
- Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus - Õpilane lahendab suunamisel eakohaseid probleemsituatsioone; tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt.
- Digipädevus - Õpilane lülitab digiseadet sisse ja välja, küsib abi, kui digiseade ei tööta. Täidab õpetaja poolt esitatud samm-sammulist tegevusjuhust ära kirja sooritamisel.

6.-7. klassi õpilastel kujundatavad üldpädevused:

- Kultuuri- ja väärtuspädevus - Õpilane tunneb oma pere ja kodukoha traditsioone; tunneb ja austab oma emakeelt.
- Sotsiaalne ja kodanikupädevus - Õpilane on oma võimaluste piires aktiivne; arvestab suunamisel rühma ja isiklikke huvisid; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi ning järgib kooli- ja klassireegleid.
- Enesemääratluspädevus - Õpilane hindab suunamisel oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus; väärtustab tervislikku eluviisi; on füüsiliselt aktiivne.
- Õpipädevus - Õpilane õpib vastavalt oma võimetele; täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt õpetaja suunamisel. Planeerib suunamisel õppimist, sh enesekontrolli.
- Suhtluspädevus - Õpilane suhtleb suhtlemispartnereid arvestades, esitab arusaadavalt ja viisakalt oma vajadusi ja soove, kasutades selleks erinevaid teabevahendeid.

- Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus - Õpilane lahendab suunamisel eakohaseid probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ja abivahendeid; tegutseb võimete piires loodust ja keskkonda säästvalt.
- Digipädevus - Õpilane leiab juhendamisel teavet veebist, tunneb levinumaid otsingumootoreid (nt Google) ja kasutab arvuti jm digivahendite abi õppetöös.

8.-9. klassi õpilastel kujundatavad üldpädevused:

- Kultuuri- ja väärtuspädevus - Õpilane tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimesesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri; väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
- Sotsiaalne ja kodanikupädevus - Õpilane on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme.
- Enesemääratluspädevus - Õpilane mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne.
- Õpipädevus - Õpilane õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele.
- Suhtluspädevus - Õpilane suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid.
- Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus - Õpilane lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt.
- Ettevõtlikkuspädevus - Õpilane on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest.
- Digipädevus - Õpilane orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

II Lõiming ainevaldkondadega

- **Eesti keele** õpetamine on õpilase kõne arendamise eesmärgiga ja on seetõttu tihedalt lõimitud kõikide teiste õppeainetega. Eesti keeles õpitav vajab arvestamist ja rakendamist kõikide õppeainete rakendamisel. Õpilase suulise kõne arendamise eesmärgil vajab keeleõpetuses õpitu rakendamist kõikide ainete tundides ja ka klassivälistel üritustel. Teiste ainete õpetajatele: vajalik on arvestada laste saavutatud kõnelist taset (omandatud

sõnavormid, lauseliigid, teksti tüübid), millele toetudes korraldada õpetus teistes õppeainetes. Eesti keele oskuste kinnistamiseks on vajalik, et ka teiste ainete õpetajad nõuaksid vastavalt klassi õpitulemustele oma tööde vormistamist korrektses kirjas (arvestades eesti keeles õpitut). Arvestada, et ka digioskuste õpe baseerub eesti keele oskusel ja eeldab funktsionaalse lugemise ja õigekirja oskust.

- **Loodusainete** õpe eeldab head lugemise ja tekstiga töötamise oskust. Loodusainete õpitulemuste saavutamiseks on oluline õpetajate omavaheline koostöö: lugemistunnis lugeda ja analüüsida vastava sisuga tekste, loodusõpetuse tekstide valikul arvestada emakeelealaseid oskusi ning vajadusel neid kohandada. Ühiskonnaainete tekste valides pidada silmas ühiskonnaelus olulisi valdkondi.
- **Matemaatika** õpitulemuste saavutamisele aitab kaasa matemaatiliste probleemide selgitamisel, tekstülesande sõnastamisel ja analüüsil eesti keele tundides omandatud oskustele toetumine. Oluline on pöörata tähelepanu tekstülesannete struktuurile, sest selle lahendamise edukus on otseses seoses teksti mõistmisega.
- **Tööõpetuses** on tööoskuste omandamise kõrval oluline roll suhtlemisel, oskusel korraldada ühistegevust, küsida abi, anda nõu. Vajalik on kujundada oskusi töötamiseks nii suuliste kui kirjalike juhiste alusel, kavandada ja sooritada oma tööd plaani järgi ning seda kontrollida. Kui tööoskuste kujundamise esimestel etappidel on verbaalselt aktiivne õpetaja, siis hiljem tõuseb aga õpilase kavandava-reguleeriva kõne osatähtsus.
- **Kunstiõpetuses** on samuti vaja arvestada laste kõnetaju ja –loome oskustega. Tekstide juurde kuuluvate illustratsioonide jõukohase analüüsi käigus kujuneb positiivne suhtumine kunstiteostesse. Samuti mõjub laste kõne arengule positiivselt muusikapalade kuulamine, laulutekstide ning luuletuste eelnev analüüs eesti keele tunnis.

III Läbivate teemade käsitlemine

Läbivad teemad on üld- ja arenguperioodide pädevuste ning õppeainete lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel.

Elukestev õpe ja karjääri kujundamine: oma huvide, võimete tundmaõppimine ja arendamine ning seostamine edasiõppimisvõimalustega ja elukutsevalikuga.

Keskkond ja jätkusuutlik areng: saada aru loodusest kui terviküsteemist, kaitsta keskkonda ning väärtustada jätkusuutlikkus.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: tegutsemine ühise eesmärgi nimel ning võtta sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi, kogeda oma tegemiste vajalikkust ja kasulikkust.

Kultuuriline identiteet: positiivsete hoiakute kujundamine nii omaenda kui ka erinevate kultuuride ja inimeste suhtes. Elamuste saamine erinevatest kunsti- kultuurivaldkondadest.

Teabekeskond ja meediakasutus: erinevate teabekanalite kasutamine, info hankimine ja selle analüüsimine, võimalused ja ohud interneti kasutamisel; hinnangu andmine reklaamile, kuulutusele.

Tehnoloogia ja innovatsioon: IKT vahendite kasutamine teabe otsimiseks, teksti vormindamiseks, kirja/dokumendi saatmiseks, sõnastikud, õigekirja kontroll, digiraamat/töövihik, suhtlemine meedia teel.

Tervis ja ohutus: väärtushinnangute kujundamine, riskikäitumise ennetamine, probleemsituatsioonide arutamine.

Väärtused ja kõlblus: sallivuse ja lugupidamise kujundamine enese ja teiste vastu, arutelud kõlbliste normide ja väärtuste üle.

Ainevaldkondlikud hindamise erisused

Lihtsustatud riiklikul õppekaval õppivatele õpilastele antakse 1.-3. klassini õpitulemuste kohta kõikides õppeainetes kaks korda õppeaastas sõnalist tagasisidet, millel puudub numbriline ekvivalent. Õppe käigus antakse kujundavat tagasisidet. 4.-9. klassis hinnatakse numbriliselt, andes õppe käigus lisaks suulist ja kirjalikku kujundavat tagasisidet. Kokkuvõtva hinde juures antakse ka sõnaline kirjalik tagasiside õpitulemuste saavutamise kohta. Hindamises tehakse vajadusel erisusi õpilase individuaalsest õppekavast lähtuvalt.

Lihtsustatud õppe tasemel on oluline tegeleda järjepidevalt kontrollioskuse kujundamisega. Õpilased iseseisvalt õpiülesande tulemust ja sooritust ei kontrolli. Seetõttu tuleb õppeprotsessis teadlikult tegeleda kontrollimiseks sobilike toimingute harjutamisega - vigade märkamise, analüüsi ja parandusega. See toimub valdavalt üleklassilise töö käigus, kuid jälgida tuleb ka iga õpilase personaalset oskust teostada kontrolli talle jõukohasel viisil. Seega on see oskus lihtsustatud õppes üheks hindamiskriteeriumiks.

Näited:

õpilane kontrollib oma tööd koostegevuses õpetajaga;

õpilane kontrollib enda kirjutatud lauseid, kasutades selleks õpitud kontrollivõtteid;

õpilane kontrollib ja parandab kalkulaatori abil oma kirjaliku jagamise vastuseid.

Õppekorralduse erisused

Õppe ja kasvatus korraldus on määratud Lagedi Kooli õppekavas, lähtudes riiklikus õppekavas esitatud nõuetest ja ülesannetest:

- vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele;
- lihtsustatud õpet korraldatakse õppeainete kaupa, rakendades õppeainete lõimimise põhimõtet;
- õpe võib olla korraldatud mitmel viisil: kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel, erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas, üldõpetuslik õpe, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde;
- õppe ja kasvatus ajakasutus, (sh projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg) määratakse kooli õppekavas;
- õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks. Valikõppeainetele ja valitud tööõpetuse suunale koostab kool ainekavad.

Õppekeskkonna erisused

Lagedi Kooli õppekavast tulenevalt kujundatakse õppekeskkond konkreetse klassi õpilaste vajadusest lähtuvalt kooli võimalusi arvestades. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, aineõpetajatega, lapsevanematega, kutseõppe korraldajatega, valla esindajatega, vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli ja õpilastega.

ÕPPEAINE NIMETUS	EESTI KEEL
ÕPPE- TEGEVUSED ARENGU - PERIOODIDE KAUPA	<p>Õppetegevus 1.-2. klassis</p> <p>1.-2. klassis on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Kuna õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Õpilased suudavad osaleda õppetegevustes õpetaja suunamisel ja õpetajaga koostöös. Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid, sh algoritme. Eesmärgiks on saavutada elementaarne lugemis- ja kirjutamisoskus.</p> <p>Õppetegevus 3.-5. klassis</p> <p>3.-5. klassis tegeletakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse kujundamisega.</p> <p>3.-5. klassis kujuneb jätkuvalt õpilaste oskus märgata ja eristada oma lähiümbrust (selle esemeid, nähtusi, sündmusi, tegevusi jms). Õpilased tutvuvad eesti rahvakommete ja traditsioonidega (rõhuasetus pere ja kodukoha traditsioonidel).</p> <p>Tegevus- ja suhtlussituatsioonides õpitakse tundma ja järgima ühiskonnas aktsepteeritavaid käitumisnorme. Õpitakse märkama, eristama ja mõistma igapäevaelu olukordi, sealhulgas ohuolukordi, verbaalseid ja mitteverbaalseid eneseväljendusviise, tundeid jms. Täiendatakse ühis- ja koostevõime oskusi (sh hooliv ja teisi arvestav suhtlemine) ja viisaka käitumise oskusi. Õpetaja abiga saab õpilane aru pere ja koduga seotud teemadest, teadvustab laste ning vanemate vastastikuseid õigusi ja kohustusi.</p> <p>Järjepidevalt kujundatakse õpilaste sotsiaalset teadlikkust ja verbaalset aktiivsust: õpilased kirjeldavad abivahendite toel enda ja kaaslaste tegevust ja emotsionaalset seisundit.</p>

Õppimist toetavad aktiivõppemeetodite kasutamine, õppekäigud, praktilised ülesanded, lühipalade lugemine ja analüüsimine. Järjest enam võimaldab tunnetustegevuse tase õpilastel aktiivsemalt ja iseseisvamalt osaleda (õpi)tegevuste kavandamisel, sooritamisel ja kontrollimisel ning abivahendite valimisel ja kasutamisel.

Praktiliste ja tekstis kirjeldatud situatsioonide analüüsil pööratakse tähelepanu nendes osalejate tegevusviisidele, motiividele ja kavatsustele, situatsioonide tingimustele, tegevuste tulemustele ja tagajärgedele. Õpitakse juhendamise järgi situatsioonidele alternatiivseid lahendusi leidma ning kaaslastele soovitusi andma.

Õppetegevus 6.-7. klassis

6.-7. klassis tegeletakse iseseisvuse kujundamise ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisega. Õpilased suudavad mõista ja täita suulisi ning kirjalikke tuttavaid töökorraldusi. Oluline on kasutada algoritme ning suunata õpilasi aktiivsemalt ka iseseisvalt algoritme järgima ja kasutama, sh oma tegevust kontrollima. Jätkuvalt on õppeprotsessis suur osakaal praktilisel harjutamisel.

6.-7. klassi õpetuse ülesandeks on süstematiseerida eelnevates klassides omandatud praktilist keelekasutusoskust ning seda teadlikustada, toetada keeleliselt teiste ainete õppimist, õppida kasutama tekste teabe hankimiseks. Omandatakse mitmed uued teksti taastamise võtted, sh õpitakse koostama kirjalikku ümberjutustust.

Kolmandal arenguastmel jõutakse ladusa lugemiseni. Järjest rohkem loetakse endamisi, õpitakse iseloomustama tekstides kirjeldatud tegelasi, kirjeldatud sündmused seostatakse ajaloolise taustaga. Kirjeldamisel pööratakse enam tähelepanu detailidele võimalikult täpsete kujutluspiltide loomiseks ja teabe edastamiseks.

Õpetamisel pööratakse 6.-7. klassis tähelepanu omadussõnadele: tähenduse täpsustamine ja diferentseerimine, rakendamine laiendina. Suunatakse enamlevinud sõnamoodustusmallide omandamist, sõnavormide rakendamist erinevates tähendustes, sõnade mõistmist ja kasutamist ülekantud tähenduses.

Õppetegevus 8.-9. klassis

8.-9. klassis tegeletakse oma tegevuse kavandamise ja hindamisega. Õpetatakse valima ning rakendama tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi, vahendeid ja enesekontrollivõtteid. Õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

	<p>Arendatakse oskust kuulata ja lugeda jõukohaseid tekste, mõista suulist kõnet, luua keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid lihtsaid suulisi ja kirjalikke tekste, sh lihtsa struktuuriga loovtöid.</p> <p>Harjutatakse tekstidest teabe hankimist, märkmete tegemist ja konspekteerimist, tarbekirja, rakendades omandatud digioskusi. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid. Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.</p>
	TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD JA ARENGU ETAPPIDENA
I KOOLIASTE	<p>I kooliastme lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) osaleb ühistegevuse ajal dialoogis (küsimus-vastus, teade-küsimus), kasutab viisakusväljendeid; 2) loeb õpitud teksti valdavalt 2-3-silbiliste sõnade kaupa; 3) leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste järgi sõnu, lauseid ja löike, vastab küsimustele, sh annab elementaarse hinnangu tegevusaktile; 4) annab abistavaid materjale kasutades ja koostöös õpetajaga tekstilähedaselt edasi õpitud pala sisu; 5) võrdleb tajutavate tunnuste alusel abistavale materjalile toetudes kahte tuttavat objekti; 6) mõistab ja koostab skeemide toel kuni 5-sõnalisi lihtlauseid, kasutades õpitud nimi-, omadus- ja tegusõnavorme; 7) koostab sõnaühendeid õpitud sõnavormidega erinevates funktsioonides; 8) muudab ja määrab õpetaja suunamisel graafilistele orientiiridele ning skeemidele toetudes üksikhäälikutest koosnevates sõnades veaohlike häälikute pikkuse; 9) kirjutab pärast analüüsi õigesti 2-3-silbilisi üksikhäälikutest koosnevaid sõnu; 10) kirjutab lugema õpitud lausete ära kirjas 1-2-silbilisi sõnu originaalteksti täiendavalt vaatamata; kontrollib suunamisel kirjutatu õigsust.
II KOOLIASTE	<p>II kooliastme lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) küsib ja edastab teavet tuttavates situatsioonides, järgib üldtunnustatud käitumisnorme;

	<p>2) osaleb oma õppetegevuse planeerimisel, kasutab suunamisel enesekontrollivõtteid, küsib abi, valib ja kasutab abistavaid materjale;</p> <p>3) loeb õpitud teksti kõne tempos õigesti ja ladusalt; loeb jõukohast tundmatut teksti peamiselt süntagmade kaupa;</p> <p>4) täidab endamisi lugedes jõukohaseid sisulisi ja keelelisi ülesandeid;</p> <p>5) annab abistavate materjalide toel edasi kuulnud või loetud tekstilõikude sisu (valikjutustamine); kirjeldab situatsioone ja objekte plaani alusel;</p> <p>6) hindab tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise vastavust moraalinõuetele;</p> <p>7) mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalausetega väljendatud suhteid ja seoseid;</p> <p>8) moodustab liitsõnu ja tuletisi õpitud mallide ulatuses, mõistab liitsõnade ja tuletiste tähendust;</p> <p>9) analüüsib sõnavormi koostist ja tähendust; moodustab sõnavorme, esitab suunamisel süntaksi- ja morfoloogiaküsimusi;</p> <p>10) kasutab sõnade õpitud muutevorme eri funktsioonides (tegasõna muutevorme õpetaja abiga);</p> <p>11) kirjutab sõnu õigesti, rakendab õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid; kasutab vajaduse korral individuaalseid abimaterjale, rakendab õpitud enesekontrollivõtteid;</p> <p>12) teeb ära kirja lauseosade või lühikeste lausete kaupa ja kontrollib tulemust.</p>
<p>III KOOLIASTE</p>	<p>III kooliastme lõpetaja:</p> <p>1) suhtleb ja käitub partnerit arvestades olukorrale vastavalt, järgib üldtunnustatud moraalinorme, esitab oma soove, selgitab seisukohti suuliselt ja kirjalikult korrektses eesti keeles, osaleb arutelus;</p> <p>2) valdab võimetekohaste tekstide funktsionaalse lugemise oskust;</p> <p>3) nimetab mõnda eesti kirjanikku ja on tutvunud tema loominguga;</p> <p>4) kasutab teabe hankimiseks eriliigilisi tekste ja erinevaid allikaid, suudab elementaarselt konspekteerida; koostab referaadi eelneva analüüsi või plaani alusel;</p> <p>5) koostab erinevaid õpitud tarbekirju näidiste alusel;</p> <p>6) edastab loetud või kuulnud teksti sisu suuliselt või kirjalikult korrektses eesti keeles;</p> <p>7) tunneb eri lausetüüpe, mõistab õpitud lausemallide tähendust, kasutab neid kõnes;</p> <p>8) järgib õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid, suudab ise oma tööd kontrollida, leida ja parandada õigekirjavigu.</p>

TEEMAD, ÕPITULEMUSED, ÕPPESISU KLASSIDE KAUPA

1. KLASS

Oodatavad õpitulemused 1. klassi lõpuks

Õpilane:

- 1) väljendab oma mõtet vähemalt baaslausel;
- 2) alustab dialoogi oma tarvete rahuldamiseks ja/või vastab dialoogi repliigile, kasutab elementaarseid viisakusväljendeid;
- 3) tunneb suuri ja väikseid trükitähti;
- 4) loeb veerides 1-3-silbilisi lihtsa häälikulise struktuuriga sõnu;
- 5) saab oma kogemuste piires aru loetud baaslausete ja vähelaiendatud lihtlausete tähendusest;
- 6) eristab sõnu kuuldu lauses;
- 7) mõistab, koostab (tegevuse, pildi ja/või skeemi alusel) ning kasutab kontekstist või situatsioonist lähtuvalt sensomotoorsele kogemusele toetuvaid 3-4-sõnalisi lihtlauselid;
- 8) häälib kuni 5-häälikulisi sõnu, määrab häälikujärje sõnas, koostab analüüsitud sõnade (noop)skeeme;
- 9) määrab koostöös õpetajaga võrdleva hääldamise abil häälikute pikkuse 1-2-silbilistes sõnades ja kasutab sõnu analüüsidest sobivaid sümboleid (sh noope);
- 10) laob analüüsitud sõnu sümbolite ja tähtedega, teeb analüüsitud sõnade ära kirja vähemalt tähthaaval;
- 11) kirjutab eelnevalt analüüsitud sõnu väikeste kirjatähtedega.

1. kl

Teema ja selle olulisus: Lause ja sõnavara

I trimester

Õpitulemused

Õpilane:

- mõistab tuttavat infot sisaldava lause sisu;
- väljendab oma mõtet 2-3sõnalise baaslauseliga;
- väljendab esemete paiknemist, kasutades tagasõnu ees/taga, all/peal, kõrval.

Õppesisu

- Baaslause ja vähelaiendatud lihtlause äratundmine, lause järelkordamine.
- Sõnade eraldamine, sõnajärje määramine lauses (2-3sõnaline lause).
- Lausetähenduse mõistmine, lause sisulise õigsuse määramine.
- Lausemallid
alus + öeldis + sihitis, alus + öeldis + kohamäärus (kus?).

1. kl	<ul style="list-style-type: none"> tunneb lauseskeemi kui lause analüüsi ja koostamise vahendit ja oskab selle abi kasutada. 	<ul style="list-style-type: none"> Tagasõnad Sõnavormi ja tagasõnade all, peal, ees, taga, kõrval tähenduse äratundmine, kohasuhet (kus?) väljendavate sõnavormide tähenduse mõistmine. Lauseskeemid kui analüüsi materialiseerimisvahendid, skeemide funktsiooni mõistmine, esitatud skeemi kasutamine analüüsimisel (koostegevuses õpetajaga), lause skeemi koostamine (kuni 3 sõna). Väitlause praktiline kasutamine õpitud lausemallide ulatuses. Baassõnavara aktiveerimine. Meeleorganitega tajutavate esemete, olendite ja tegevuste nimetamine.
	II trimester	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> väljendab oma mõtet kuni 4-sõnalise lihtlausega; mõistab tuttavatest sõnadest koosneva lause sisu; tunneb õpitud lausemallide ulatuses ära agrammatilise lause; eristab käsk-, küsi- ja väitlause, kasutab neid tuttavas situatsioonis; tunneb lauseskeeme kui lause analüüsi ja koostamise vahendeid ja oskab nende abi kasutada; eristab elusolendeid ja asju, ühendab küsisõnadega kes?, mis?; mõistab ja väljendab esemete paiknemist, kasutades tagasõnu ees/taga, all/peal, kõrval sobivas grammatilises vormis. 	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> Baaslause ja vähelaiendatud lihtlause äratundmine, lause järelkordamine. Sõnade eraldamine, sõnajärje määramine lauses (2-3sõnaline lause). Lausetähenduse mõistmine, lause sisulise õigsuse määramine. Lausemallid alus + öeldis + sihitis, alus + öeldis + kohamäärus (kus?). Tagasõnad Sõnavormi ja tagasõnade all, peal, ees, taga, kõrval tähenduse äratundmine, kohasuhet (kus?) väljendavate sõnavormide tähenduse mõistmine. Lauseskeemid kui analüüsi materialiseerimisvahendid, skeemide funktsiooni mõistmine, esitatud skeemi kasutamine analüüsimisel (koostegevuses õpetajaga), lause skeemi koostamine (kuni 3 sõna). Väitlause praktiline kasutamine õpitud lausemallide ulatuses. Baassõnavara aktiveerimine. Meeleorganitega tajutavate esemete, olendite ja tegevuste nimetamine.
	III trimester	
Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> Baaslause ja vähelaiendatud lihtlause äratundmine, kuni 5-sõnalise lause järelkordamine. 	

1. kl	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab tuttavatest sõnadest koosneva õpitud lausemallide sisu, tunneb õpitud lausemallide ulatuses ära agrammatilise lause; • väljendab oma mõtet kuni 4-sõnalise baaslausega; • koostab kuni 5-sõnalise lause skeemi, kasutab skeemi lausete analüüsi abivahendina; • järjestab kuni 4 lauset sidusaks jutuks. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sõnade eraldamine ja sõnajärje määramine lauses. • Lausetähenduse mõistmine, lause sisulise õigsuse määramine. • Lauseskeemid kui analüüsi materialiseerimisvahendid: skeemide funktsiooni mõistmine. • Skeemi abil kuni 4-sõnalise lause koostamine tegevuse ja/või pildi järgi, esitatud skeemi kasutamine lause analüüsimisel (koostegevuses õpetajaga), kuni 5-sõnalise lause skeemi koostamine. • Kuni 4 lause seostamine sidusaks jutuks. • Baassõnavara aktiveerimine. • Õpitud sõnavormide kasutamine koos tagasõnadega levinud lausemallides.
	Teema ja selle olulisus: Häälik- ja foneemanalüüs	
	I trimester	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab sõnu analüüsidest sobivaid sümboleid (ringe, noope); • häälib kuni 4-häälikulisi sõnu, koostab analüüsitud sõnade skeeme, määrab häälikujärje sõnas; • määrab õpetaja võrdleva hääldamise abil õpitud häälikute pikkuse 1-2silbilistes sõnades; • asendab analüüsitud sõnades noobid õpitud ühe- või kahekordsete tähtedega. 	<p>Õppesisu</p> <p>Häälikanalüüs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnade hääldamise täpsustamine, häälikurea (2-3 häälikut) kordamine. • Kuni 4-häälikuliste sõnade häälimine skeemide abil ja ilma; häälikute asukoha ja järjekorra määramine. • Sõnade häälikkoostise ladumine abivahenditega (valged ringid), 2-3 sõna koostise võrdlemine, sõnade rühmitamine häälikkoostise järgi (häälikute arv, hääliku esinemine või puudumine sõnas, häälikute asukoht). • Sõna häälimise tempo muutmine: häälimine aeglaselt ja kiiremini. <p>Foneemanalüüs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ülipika täishääliku leidmine sõnas õpetaja utreeritud ehk rõhutatud hääldamise järgi, lühikese ja ülipika täishääliku eristamine (õpetaja) võrdleva hääldamise alusel; koostegevuses õpetajaga ja õpetajat matkides. • Häälikupikkuse märkimine sümboolitega (noopidega). • Täishäälikute (I, U, E, O, A) eristamine (äratundmine üksikhäälikuna ja sõnas). Sõnaskeemide valimine ja koostamine, sõnade ladumine noopidega, sõnade häälikkoostise võrdlemine (materialiseeritult).

1. kl		<ul style="list-style-type: none"> Häälik/täht seoste harjutamine (topelttäht = üks hääldussegment). Tähendusega sõnade ja sõnavormide eristamine tähenduseta häälikukombinatsioonidest.
	II trimester	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> häälib kuni 5-häälikulisi sõnu, koostab analüüsitud sõnade skeeme, rühmitab sõnu häälikkoostise järgi; nimetab sõnas õpitud täishäälikud ja suluta kaashäälikud, tähistab need õiget värvi (punase või sinise) noobiga; nimetab sõnas teistest pikemalt kostuva hääliku; koostegevuses õpetajaga valib või koostab sõnaskeeme. 	Õppesisu: Häälikanalüüs <ul style="list-style-type: none"> Sõnade hääldamise täpsustamine, häälikurea (kuni 4 häälikut) kordamine. Kuni 5-häälikuliste sõnade häälimine skeemide abil ja ilma; häälikute asukoha ja järjekorra määramine. Sõna häälimise tempo muutmine: häälimine aeglaselt ja kiiremini. Sõnade häälikkoostise ladumine abivahenditega (valged ringid). 2-3 sõna koostise võrdlemine. Sõnade rühmitamine häälikkoostise järgi (häälikute arv, hääliku esinemine või puudumine sõnas, häälikute asukoht). Foneemanalüüs <ul style="list-style-type: none"> Ülipika täishääliku ja suluta kaashääliku leidmine 1-2-silbilistes sõnades õpetaja utreeritud hääldamise järgi, lühikese ja ülipika täishääliku ja suluta kaashääliku eristamine (õpetaja) võrdleva hääldamise alusel, koostegevuses õpetajaga ja õpetajat matkides. Häälikupikkuse märkimine sümbolitega (noopidega). Täishäälikute (I, U, E, O, A, Õ) ja suluta kaashäälikute (N, L, M, R, S, V) eristamine. Sõnaskeemide valimine ja koostamine: sõnade ladumine noopidega, sõnade koostise võrdlemine (materialiseeritult). Häälik/täht seoste harjutamine (topelttäht = üks hääldussegment). Tähendusega sõnade ja sõnavormide eristamine tähenduseta häälikukombinatsioonidest.
	III trimester	
Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> häälib kuni 5-häälikulisi sõnu häälimise tempot tahtlikult muutes; 	Õppesisu Häälikanalüüs <ul style="list-style-type: none"> Sõnade hääldamise täpsustamine, 4-5-ühikulise häälikuterea kordamine. Kuni 5-häälikuliste sõnade häälimine skeemide abil ja ilma, häälikute asukoha ja 	

1. kl	<ul style="list-style-type: none"> • koostab vastavaid sõnaskeeme, rühmitab sõnu nende häälikulise koostise alusel; • eristab häälikurühmi, koostab sõnaskeemi tähistades häälikuid õige värviga; • hääldab 1-2silbilises sõnas õigesti lühikest, pikka ja ülipikka sulghäälikut. 	<p>järjekorra määramine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Häälimistempo muutmine suulise juhendi järgi: aeglaselt ja kiiremini. • Sõnade häälikkoostise ladumine valgete ringidega, 2-3 sõna koostise võrdlemine, sõnade rühmitamine häälikkoostise järgi (häälikute arv, esinemine või puudumine sõnas, häälikute asukoht). <p>Foneemanalüüs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ülipika sulghääliku leidmine sõnas õpetaja utreeritud hääldamise järgi, lühikese ja ülipika hääliku eristamine (õpetaja) võrdleva hääldamise alusel; lühikese, pika ja ülipika sulghääliku eristamine 1–2-silbilistes sõnades õpetaja abiga koostegevuse ja matkimise tasandil. • Sulghääliku pikkuse märkimine sümbolitega (noopidega). • Häälikurühmade eristamine värvuse kui sümboli abil. • Sõnaskeemide valimine ja koostamine (sõnade ladumine noopidega), sõnade võrdlemine. • Häälik/täht seoste harjutamine (topelttäht = üks hääldussegment, pikk sulghäälik = ühekordne tugev täht, lühike sulghäälik = ühekordne nõrk täht). • Tähendusega sõnade ja sõnavormide eristamine tähenduseta häälikukombinatsioonidest.
	Teema ja selle olulisus: Lugemine: lugemistehnika ja orienteerumine tekstis	
	I trimester	
<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb õpitud täishäälikute suuri trükitähti; • loeb veerides 1-silbilisi sõnu; • saab aru loetu tähendusest; • valib loetud sõna juurde pildi 3-4 etteantud pildi hulgast. 	<p>Õppesisu</p> <p>Lugemistehnika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viis täishääliku tähte. • Suurte trükitähtede (I, U, E O, A) õppimine. • Diftongid. • Lahtise silbi lugemise eelharjutused. • Laotud, õpitud trükitähtedega kirjutatud/trükitud 1-silbiliste sõnade lugemine. • Erineva šriftiga sõnade lugemine, sõnade tähtkoostise võrdlemine. <p>Teksti analüüs</p>	

1. kl		<ul style="list-style-type: none"> Loetud sõna tähenduse mõistmine: veeritud sõna (või tähekombinatsiooni) kordamine tervikuna, sõnade korduv lugemine. Orienteerumine tekstis <ul style="list-style-type: none"> Loetud sõna(de) sobitamine illustratsiooni(de)ga.
	II trimester	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> loeb häälega veerides 1-2-silbilisi sõnu, baaslauseid ja vähelaiendatud lihtlauseid, saab aru loetu tähendusest (oma kogemuste piires); mõistab loetud ja analüüsitud lause sisu; vastab konkreetsetele küsimustele lause kohta; leiab lauses otsitava sõna õpetaja suunamisel; valib lause kohta sobiva pildi. 	Õppesisu Lugemistehnika <ul style="list-style-type: none"> Suluta kaashäälikud (N, L, M, R, S, V) ja täishäälik Õ: suurte trükitähtede õppimine. Suluta kaashäälikute ühendid. Laotud, trükitähtedega kirjutatud/trükitud 1-2silbiliste sõnade lugemine. Erineva šriftiga sõnade lugemine, sõnade tähtkoostise võrdlemine. Sõnade, lausete ning lühitekstide lugemine tahvilt ja aabitsast häälega veerides. Sõna või lause korduv lugemine Teisevärteliste sõnade lugemine orientiiridele ja tähendusele toetudes. Õpetaja lugemise jälgimine. Teksti analüüs <ul style="list-style-type: none"> Loetu tähenduse mõistmine: veeritud sõna või lause kordamine tervikuna; küsimustele vastamine. Orienteerumine tekstis <ul style="list-style-type: none"> Sõna leidmine lausest õpetaja juhendamisel; illustratsiooni(de) sisu suunatud analüüs; sõna või lause sobitamine illustratsiooni(de)ga
	III trimester	
Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> hääldab õigesti õpitavat häälikut; eristab neid omavahel; tunneb ära häälikule vastavad tähed; loeb häälega veerides õpitud tähtedest koosnevaid 2-silbilisi sõnu, lihtlauseid; saab aru loetu tähendusest; 	Õppesisu Lugemistehnika <ul style="list-style-type: none"> Tutvumine diakriitiliste märkidega tähtedega: (Õ), Ä, Ö, Ü, nimetatud tähti sisaldavate sõnade lugemine. Sulghäälikud. Sulghäälikute suured trükitähed (P-B, T-D, K-G) Lühike, pikk ja ülipikk sulghäälik 	

1. kl	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab loetud ja analüüsitud lause sisu, vastab konkreetsetele küsimustele lause kohta; • sobitab illustratsiooni loetud lause või tekstiga; leiab õpetaja abiga sõna või lause tekstist, märgistab vastussõna või -lause. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tähed J, H • Ülipikk sulghäälik ülipika täishääliku või diftongi järel. • Konsonantühendid. • Sulghäälik S kõrval. • G, D konsonantühendis • Pikk täishäälik. • Pikk suluta kaashäälik. • Lühike, pikk ja ülipikk täishäälik. • Lühike, pikk ja ülipikk suluta kaashäälik. • Laotud, trükitähtedega kirjutatud/trükitud või erineva šriftiga 1-2-silbiliste sõnade lugemine; sõnade tähtkoostise võrdlemine. • Pikemate (3-4-silbiliste) kõnetaktideks liigendatud sõnade lugemine (mesi-lane). • Õpetaja ja kaaslaste lugemise jälgimine, lugemisjärje hoidmine. • Väikeste trükitähtede õppimine. • Lausete ning lühitekstide lugemine tahvlilt ja raamatust. Sõna või lause korduv lugemine. <p>Teksti analüüs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loetu tähenduse mõistmine: veeritud sõna või lause kordamine tervikuna, küsimustele vastamine. <p>Orienteerumine tekstis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõna või lause leidmine tekstist õpetaja juhendamisel; illustratsiooni(de) sisu suunatud analüüs (valdavalt pärast lugemist); sõna või lause sobitamine illustratsiooni(de)ga; illustratsiooni sobitamine lause või tekstiga. • Küsimusele vastuse otsimine tekstist, vastussõna või -lause märgistamine.
	Teema ja selle olulisus: Kirjutamine	
	I trimester	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeb analüüsitud sõnade ära kirja tähtede kaupa; 	<p>Õppesisu</p> <p>Ärakiri</p> <p>Sama ja erineva šriftiga tähtede äratundmine, sõnade tähtkoostise võrdlemine;</p>

1. kl	<ul style="list-style-type: none"> • valib noobile toetudes ühe- või kahekordse tähe; • kirjutab väikseid õpitud kirjatähti, kirjutab järgides etteantud jooni. 	<p>ladumine näidise järgi tähtede kaupa.</p> <p>Õigekiri Sõnaskemi koostamine, sõna ladumine tähtedega skeemi järgi pärast analüüsi. Ühe- või kahekordse täishääliku tähe kirjutamine sõna noopskeemil pärast analüüsi.</p> <p>Kirjatehnika Käe ja sõrmede peenmotoorika: voolimine, voltimine, ladumine. Kehaasend, pliiatsihoid; joonte tõmbamine eri suundades nii pintsliga kui ka pliiatsiga, pinna viirutamine, joonte vahe ja pikkuse säilitamine liigutuste suuna muutmisel, kujundite ja täheelementide joonistamine, orientiiride ja eeskujude järgi. Õpitud tähtede kirjutamine kirjatähtedega näidisele toetudes. Kirjutamine etteantud jooni arvestades.</p>
	II trimester	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab ära kirja tuttavate sõnade ulatuses valdavalt tähepaaride kaupa originaali alla; • võrdleb kirjutatut originaaliga, leiab ja parandab vea(d); • kirjutab ühise analüüsi alusel koostatud skeemide abil 2-3sõnalisi lauseid; • kirjutab väikseid õpitud kirjatähti, arvestab kirjutamisel etteantud jooni. 	<p>Õppesisu Ära kirja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sama ja erineva šriftiga sõnade äratundmine, sõnade tähtkoostise võrdlemine; ladumine näidise järgi. • Kirjatehnikas õpitud tähtedest koosneva(te) sõna(de) ära kirja tähepaaride kaupa originaali alla. • Kirjutatud sõna võrdlemine originaaliga, vea leidmine ja parandamine. <p>Õigekiri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuni 4-häälikust (täis- ja suluta kaashäälikutest) koosnevate sõnade skeemi koostamine, sõnade ladumine tähtedega pärast analüüsi skeemi järgi, sõnade ja lühikeste lausete (2-3 sõna) kirjutamine pärast analüüsi. <p>Kirjatehnika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käe ja sõrmede peenmotoorika: voolimine, voltimine, ladumine, punumine, töö mosaiigiga. • Kehaasend, pliiatsihoid. • Joonte tõmbamine eri suundades, täheelementide joonistamine orientiiride ja eeskujude järgi. • Väikeste kirjatähtede kirjutamine etteantud jooni arvestavalt.

	III trimester	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritab kirjatehnikas õpitud sõnade ära kirja 2-3 täheliste sõnade kaupa originaali alla ja kõrvale; võrdleb kirjutatud originaaliga, leiab ja parandab vea(d); • kirjutab ühise analüüsi käigus koostatud skeemi järgi 2-3 sõnalist lauset; kontrollib kirjutatu õigsust õpetaja suunamisel skeemile toetudes; • seostab omavahel õigesti kirjatähti; tunneb ära ja parandab tähtede moonutused. 	<p>Õppesisu</p> <p>Ära kirja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sama ja erineva šriftiga sõnade äratundmine, sõnade tähtkoostise võrdlemine; ladumine näidise järgi. • Kirjatehnikas õpitud sõnade ära kirja 2-3 täheliste sõnade kaupa originaali alla ja kõrvale. • Kirjutatud sõna võrdlemine originaaliga, vea leidmine ja parandamine. <p>Õigekiri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnaskoostamine, sõna ladumine tähtedega pärast analüüsi skeemi järgi; sõnade ja lühikeste lausete (2-3 sõna) kirjutamine pärast analüüsi. • Kirjutatu õigsuse kontrollimine õpetaja suunamisel skeemile toetudes. <p>Kirjatehnika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käe ja sõrmede peenmotoorika: kehaasend, pliiatsihoid. • Väikeste kirjatähtede õppimine, tähtede seostamine, 1-2silbiliste sõnade kirjutamine, tähemoonutuste äratundmine ja parandamine.
2. KLASS		
2. kl	<p>Oodatavad õpitulemused 2. klassi lõpuks</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) alustab ja/või jätkab tuttavas situatsioonis dialoogi, kasutab viisakusväljendeid; 2) kõneleb õpetaja suunamisel 3-4 lausega oma tegevusest; 3) iseloomustab objekti 2-3 tajutava tunnuse alusel õpetaja suunamisel; 4) mõistab, koostab ja kasutab suulises kõnes tunnetuslikele ja oma kogemustele toetuvat laiendatud 4-5-sõnalist lihtlauset; 5) loeb õpitud teksti lühikeste sõnade ja pikemaid sõnu kõnetaktide kaupa; 6) vastab analüüsitud lühiteksti põhjal suuliselt küsimustele, nimetab tekstis kirjeldatud tegelasi ja sündmusi abivahenditele (pildid, pildiseeriad, küsimused, sõnalünkadega laused) toetudes; 7) leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste abil sõnu ja lauseid, vastab küsimustele lause ja/või lõigu sisu kohta valiklugemise abil, järjestab sisu järgi pildiseeria; 	

2. kl	8) eristab häälikuid ja määrab häälimisele toetudes nende järjekorra sõnas; määrab häälikurühma tabeli alusel; 9) muudab ja määrab võrdleva häälduse ja abivahendi toel 1-2-silbilistes sõnades lihthääliku pikkuse; 10) kirjutab analüüsitud 1-2-silbilisi sõnu häälikkoostist moonutamata; 11) teeb lugema õpitud 3-4-sõnalise lause ära kirja lühikeste sõnade ja kõnetaktide kaupa.	
	I trimester	
	Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ● Jaotab lauset sõnadeks. Eristab lauseid tekstist ja sõnu lausest. ● Jaotab ahellauset baaslauseteks. ● Teab, et sõnad on lauses harilikult kindlas järjekorras. ● Taastab lauset skeemi abil. ● Mõistab sihitise rolli lauses (tegevust täpsustava sõnana). ● Määrab häälikurühmi (“punane”, “sinine”, “roheline” häälik). ● Seostab häälikupikkusnoobi vastava ühe- või kahekordse tähega. ● Määrab häälikujärje sõnas. ● Määrab häälikujärje häälikute-tähtede tabeli alusel. ● Teeb õpitud sõnade ära kirja. ● Kirjutab 3-4sõnalisi lauseid sõnade kaupa. 	Õppesisu Lause ja sõnad. (5 tundi). <ul style="list-style-type: none"> ● Laiendatud lihtlause koostamine (lausete ühendamine) ● Sõnajärg lauses. ● Lausemall: alus+öeldis+sihitis. Häälikud sõnas. (10 tundi). <ul style="list-style-type: none"> ● “Punased” häälikud ja tähed ● Kui pikk võib olla “punane” häälik? ● “Sinised” häälikud ja tähed ● Kui pikk võib olla “sinine” häälik? ● Häälimine “klaveril” (punane+sinine) ● “Rohelised” häälikud ja tähed ● Kui pikk võib olla “roheline” häälik? ● Häälimine “klaveril” (punane+sinine+roheline) ● Sõnade ja lausete ära kirja (3 tundi).

<p>2. kl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab kohamääruse rolli lauses konkreetsetele situatsioonidele või piltidele toetudes. • Mõistab abinõu- ja kaasolumääruse rolli lauses vastavatele situatsioonidele või piltidele toetudes; eristab kahte peamist suhet: vahendit (<i>millega?</i>) ja koosolemist (<i>kellega?</i>). • Mõistab sihitismääruse rolli lauses konkreetsetele situatsioonidele toetudes; eristab kahte peamist suhet: <i>kes?</i> (<i>andis/rääkis</i>), <i>kellele?</i> (<i>andis/rääkis</i>). • Kõneleb õpetaja suunamisel oma tegevusest 3-4 lausega. <ul style="list-style-type: none"> • Oskab koostada lauseid piltide vaatlusele toetudes. • Ühendab lauseid näidise alusel. <ul style="list-style-type: none"> • Nimetab objektide tunnuseid piltidele ja konkreetsetele situatsioonidele toetudes. • Suudab lauseid sisestades muuta öeldistäite täiendiks piltidele ja skeemidele toetudes. <ul style="list-style-type: none"> • Nimetab geomeetrilisi kujundeid: <i>ring, kolmnurk, ruut</i>. • Mõistab õpitud lausemalle. • Suudab orienteeruda tööraamatu, lugemiku leheküljel. • Orienteerub endast lähtuvalt ruumis konkreetsetele situatsioonidele toetudes. <ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb esemeid tajutavate (eelkõige nähtavate) tunnuste alusel. <ul style="list-style-type: none"> • Eristab oma kogemuse piires nime nimetusest. • Tunneb ja mõistab pereliikmete ja sugulaste nimetusi. • Kirjutab suure algustähe inimeste nimedes. 	<p>Lause ja sõnad. (10 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lausemall: alus+öeldis+kohamäärus (<i>kus?</i>); • Lausemall: alus+öeldis+kohamäärus (<i>kuhu?</i>); • Lausemall: alus+öeldis+kohamäärus (<i>kust?</i>); • Seest või pealt? • Lausemall: alus+öeldis+abinõu-/kaasolumäärus (<i>millega?! kellega?</i>); • Lausemall: alus+öeldis+sihitis+sihitismäärus (<i>kellele?</i>). <ul style="list-style-type: none"> • Kellel on mis? • Lausete ühendamine. (1 tund). <ul style="list-style-type: none"> • Omadussõna. On <i>missugune?</i> • Omadussõna öeldistäite ja täiendina. • Lausete sisestamine. (4 tundi). <p>Ruumisuhted (3 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allpool-ülalpool • Parem-vasak <ul style="list-style-type: none"> • Võrdlemine (2 tundi). <ul style="list-style-type: none"> • Suur algustäht nimedes (2 tundi).
--------------	--	--

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Muudab ja määrab abivahendi abil 1-2silbilistes sõnades õpitava täishääliku pikkust. • Teeb lugema õpitud lausete ärakirja lühikeste sõnade ja kõnetaktide kaupa. • Kirjutab analüüsitud 1-2silbilise sõna häälikkoostist muutmata. • Kontrollib kirjutatud sõna vastavust originaalile (tähtede arv, topelttähtede leidmine/võrdlemine). 	Häälikud (15 tundi) <ul style="list-style-type: none"> • Häälik ja täht A • Häälik ja täht E • Häälik ja täht I • Häälik ja täht O • Häälik ja täht U
	Teema ja selle olulisus: Lugemine ja kõnearendus	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Loeb vaikselt veerides ja sõna kordamisega 1-2silbilisi eri šriftiga sõnu ja trükitähtedega esitatud teksti. • Õpilane mõistab õpetaja kõnes/korralduses esinevaid termineid <i>täht, sõna, lause</i>. • Leiab õpetaja suunamisel tekstist vajaliku sõna ja/või lause. 	Õppesisu Teemavaldkonnad: (44 tundi) <ul style="list-style-type: none"> • Saare pere • Tähed ja sõnad • Seened • Sügis • Meie oleme õues • Lapsel on sünnipäev I klassis omandatud oskuste kinnistamine (aabitsajärgne periood). <ul style="list-style-type: none"> • Väikeste trükitähtede ja eri šriftiga kirjutatud sõnade lugemine; sõnade ja lausete lugemine, nende eristamine. • Sõnade ja lausete leidmine õpetaja juhendamisel. • Eelharjutused jutustamiseks näitvahendite abil, küsimustele vastamine, lausete lõpetamine.
	II trimester	
Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus		

2. kl

Õpitulemused

Õpilane:

- Häaldab häälikuid täpselt.
- Seostab häälikut ja tähte.
- Muudab ja määrab abivahendi abil 1-2silbilistes sõnades õpitava hääliku pikkust.
- Teeb lugema õpitud lausete ära kirja lühikeste sõnade ja kõnetaktide kaupa.
- Kirjutab analüüsitud 1-2silbilise sõna häälikkoostist muutmata.
- Kontrollib kirjutatud sõna vastavust originaalile (tähtede arv, topelttähtede leidmine/võrdlemine).

- Leiab ja nimetab täishäälikute ühendit 1-2silbilistes:
 - laotud ja kirjutatud sõnades,
 - kuulnud sõnades häälimisele toetudes.
- Muudab vältemärkidele toetudes ühendis vältekandja hääliku pikkust.
- Teeb lugema õpitud lausete ära kirja lühikeste sõnade ja sõnaosade kaupa.
- Kirjutab täishäälikute ühendis tähed ühekordselt.

- Eristab eset/olendit, nende pilti ja vastavat sõna.
- Seostab küsimusi *kes?*, *mis?* elusolendite ja asjade/esemetega.

- Eristab sõnavormi alusel, kas juttu on ühest või mitmest esemest/olendist.
- Rühmitab ja konstrueerib keelendeid eeskuju järgi.

Õppesisu:

Häälikud (5 tundi)

- Häälik ja täht Õ
- Häälik ja täht Ä
- Häälik ja täht Ö
- Häälik ja täht Ü

Täishäälikute üendid (3 tundi).

Ese ja olend. (2 tundi)

- Esemete ja olendite eristamine.
- Küsimused *kes?*, *mis?*.

Sõnade ainsuse ja mitmuse nimetav vorm. (2 tundi).

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> ● Määrab sõnas õpitava hääliku asukohta. ● Muudab ja määrab abivahendi abil 1-2silbilistes sõnades õpitava hääliku pikkust. ● Kirjutab analüüsitud 1-2silbilisi sõnu häälikkoostist muutmata. ● Kirjutab analüüsitud 3-4-sõnalisi lauseid (ärakirjana). ● Kontrollib kirjutatu vastavust etalonile sõnade kaupa: tähtede arv, topelttähtede olemasolu. <ul style="list-style-type: none"> ● Leiab ja nimetab suluta kaashäälikute ühendit 1-2silbilistes <ul style="list-style-type: none"> ○ laotud ja kirjutatud sõnades, ○ kuulnud sõnades häälimisele toetudes. ● Hääldeb kõnetaktivariante, muutes ühendis vältemarkidele toetudes hääliku pikkust. ● Teeb lugema õpitud lausete ärakirja lühikeste sõnade ja sõnaosade kaupa. ● Kirjutab suluta kaashäälikute häälikute ühendis tähed ühekordselt. 	<p>Häälikud (40 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Häälik ja täht L ● Häälik ja täht M ● Häälik ja täht N ● Häälik ja täht R ● Häälik ja täht S ● Häälik ja täht V <ul style="list-style-type: none"> ○ Lühike ja ülipikk V <p>Suluta kaashäälikute ühendid (3 tundi).</p>
	Teema ja selle olulisus: Lugemine ja kõnearendus	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p>	<p>Õppesisu: Teemavaldkonnad: (44 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Varsti on jõulud. ● Me oleme viisakad lapsed. ● Talvel on tore õues olla. ● Talvel on liikluses suured ohud. ● Varsti on kevad.

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb 1-kõnetaktilistest sõnadest koosnevat lühikest lauset valdavalt sõnahaaval, toetub sõna rõhulis-rütmilise struktuuri määratlemisel graafilistele orientiiridele. • Muudab lauset õpetaja juhendamisel, mõistab samaviiteliste sõnade tähendust. • Vastab õpetaja küsimustele keelenormile vastava vastuslausega, muutes vajadusel sõnade järjekorda. • Kasutab nii õppesituatsioonis kui praktikas teistega suhtlemisel elementaarseid viisakusväljendeid. • Mõistab tekstis kirjeldatud tegevusi, reastab pildid loogiliselt loetud teksti järgi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Õpitud teksti lugemine valdavalt sõnahaaval. • Lausete lugemine, kui lause on jaotatud kahele reale. • Teksti lugemine lõikude kaupa. • Lausete transformatsioon: sõnade järjekorra muutmine loetud lauses, lausete lühendamine tuumlauseks. • Samaviiteliste sõnade sobitamine lünka graafiliste abivahendite toel. • Vastamine küsimustele, mille küsisõna on küsilause a) lõpus; b) alguses. • Vastamine küsimustele, mis eeldab kahe lause teabe sidumist. • Viisakusväljendite kasutamine tervitamisel ja lahkumisel. • Seeriapiltide järjestamine. • Eelharjutused jutustamiseks. • Lausete järjestamine, kontekstisidusaks muutmine.
	III trimester	
	<p>Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus Eesmärk on suunata ja/või õpetada lastele keelenormile vastavaid grammatilisi vahendeid ära tundma, nende grammatilist tähendust mõistma ja kõnes kasutama.</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Määrab häälimisele toetudes H-häälikut sõna sees ja suluta kaashäälikute ühendis. • Kirjutab tuttavaid H-häälikuga 1-2silbilisi sõnu. (2 tundi). 	<p>Õppesisu: Häälik ja täht H</p>

2. kl

- Tunnetab J-häälikut sõna (silbi) alguses.
- Muudab ja määrab abivahendi abil 1-2silbilistes sõnades J-hääliku pikkust.
- Eristab I- ja J -häälikut sõnades võrdleva hääldamise võtte abil.
- Määrab J-hääliku asukoha “siniste” häälikute ühendis sõnaskeemi abil häälimisele toetudes.
- Eristab ja kirjutab analüüsitud 1-2silbilistes sõnades I ja J skeemile toetudes.
- Kirjutab analüüsitud 3-4-sõnalisi lauseid (ärakirjana).
- Kontrollib kirjutatu vastavust etalonile sõnade kaupa.

- Nimetab 2silbilistes sõnades esimest “punast” häälikut.
- Nimetab veahtlikud häälikud 1-2-silbilises sõnas sõnaskeemile toetudes.
- Tunnetab ja nimetab III-vältelistes 2-silbilistes sõnades vältekandjat (*saali, salli*) kahe sõna võrdlevale hääldamisele toetudes.

- Teab, et esemeid saab eristada värvuse, kuju, suuruse, maitse ja lõhna järgi; olendeid suuruse, kuju, käitumise ja iseloomu järgi.
- Rühmitab esemeid, olendeid nimetatud omaduse alusel.
- Iseloomustab õpetaja suunamisel objekti 2-3 tajutava tunnuse alusel, valides selleks sobivaid omadussõnu.

- Määrab õpitava hääliku asukohta sõnas.
- Muudab ja määrab abivahendi abil 1-2silbilistes sõnades õpitava hääliku pikkust.
- Vastandab häälikupikkuse ja vastava nõrga, ühe- või kahekordse tähe. Verbaliseerib tähevaliku.

Häälik ja täht J (3 tundi)

- Lühike ja ülipikk J
- I ja J
- J “siniste” häälikute ühendis

Veahtlikud häälikud sõnas (2 tundi).

Omadust väljendavad sõnad (3 tundi).

Häälikud ja tähed (24 tundi)

- Häälik ja täht P
- Häälik ja täht T
- Häälik ja täht K

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjutab analüüsitud 1-2-silbilisi sõnu häälikkoostist muutmata. • Kirjutab analüüsitud 3-4-sõnalisi lauseid (ära kirjana). • Kontrollib kirjutatu vastavust etalonile sõnade kaupa: tähtede arv, nõrga tähe, topelttähtede olemasolu. • Eristab tegijat ja tegevust konkreetse situatsiooni või pildi alusel. • Mõistab, et <ul style="list-style-type: none"> ○ üks tegija võib sooritada mitut tegevust, ○ mitmed tegijad võivad sooritada ühte tegevust. • Teadvustab kõneleja ja kuulaja vahelduvat rolli konkreetse situatsiooni dialoogis: <ul style="list-style-type: none"> • <i>kes räägib, kellele räägib, kellest räägib.</i> • Kasutab suhtlussituatsioonist lähtuvalt (küsimustele toetudes) õigesti isikulisi asesõnu ja tegusõna pöördelõppe. • Teadvustab õpetaja suunamisel tegevuse ajal suhet kõnelemise ajaga. • Muudab sisult tuttavate 1-3-silbiliste tegusõnade ainsuse 3. pöörde ajavormi õpetaja suunavate küsimuste või näidiste abil. 	<p>Tegevust väljendavad sõnad (6 tundi)</p> <p>Isikulised asesõnad (4 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • mina (ma), sina (sa), tema (ta), meie (me), teie (te), nemad (nad) . <p>Kindel kõneviisi</p> <ul style="list-style-type: none"> • oleviku ja lihtmineviku vormid (2 tundi). <p>Kordamine (6 tundi).</p>
	Teema ja selle olulisus: Lugemine ja kõnearendus	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loeb õpitud teksti sõnahaaval, 3-(4)-silbilisi sõnu kõnetaktide kaupa. 	<p>Õppesisu:</p> <p>Teemavaldkond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsed õpivad koolis ja kodus. (65 tundi)

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> ● Õpitulemused: ● Vastab analüüsitud lühiteksti põhjal suuliselt õpetaja küsimustele; ● pöördub kaaslase poole küsimusega. ● Eristab lugemispalades saatelauset ja repliike. ● Õpitulemused: ● Kirjeldab tekstis nimetatud tegelasi ja sündmusi abivahenditele toetudes, hindab õpetaja abiga nende tegevust; ● osaleb ühisvestluses tekstis puuduva teabe tuletamiseks; ● mõistab jõukohast analüüsitud teksti. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Väikeste trükitähtedega trükitud teksti lugemine. ● Teksti analüüs koostegevuses õpetajaga abivahenditele (pildid, pildiseeriad, küsimused, sõnalünkadega laused) toetudes. ● Teksti põhjal puuduva teabe tuletamine ühisvestluses. ● Kahe lause teabe seostamine. ● Õppesisu: ● Küsilause valik lause juurde. ● Etteantud küsimuste esitamine kaaslastele. ● Saatelause ja ütluse eristamine kirjalikus dialoogis. ● ● Õppesisu: ● Sõna(de) ja lause(te) leidmine õpetaja juhendamisel. ● Tegelaste tegevuse hindamine. ● Puuduva informatsiooni tuletamine. ● Teksti peamõtte ühine sõnastamine. ● Õpetaja ja õpilaste vahelduv jutustamine.
3. KLASS		
3. kl	<p>Oodatavad õpitulemused 3. klassi lõpuks</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) osaleb ühistegevuse ajal dialoogis (küsimus-vastus, teade-küsimus), kasutab viisakusväljendeid; 2) loeb õpitud teksti valdavalt sõnade kaupa; 3) leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste järgi sõnu, lauseid ja lõike, vastab küsimustele, sh annab hinnangu tegevusaktile; 4) annab abivahendeid kasutades ja koostöös õpetajaga tekstilähedaselt edasi õpitud pala sisu; 5) kirjeldab ja võrdleb tajutavate tunnuste alusel abistavale materjalile toetudes kahte tuttavat objekti; 6) mõistab ja koostab kuni 5-sõnalisi lihtlauseid, kasutades õpitud nimi-, omadus- ja tegusõnavorme; 7) koostab sõnaühendeid õpitud sõnavormidega erinevates funktsioonides; 8) muudab ja määrab graafilistele orientiiridele ning skeemidele toetudes üksikhäälikutest koosnevates sõnades veaohlike häälikute pikkust; 	

3. kl	<p>9) kirjutab pärast analüüsi õigesti 2-3-silbilisi üksikhäälikutest koosnevaid sõnu; 10) kirjutab lugema õpitud lausete ära kirjas 1-2-silbilisi sõnu originaalteksti täiendavalt vaatamata; kontrollib suunamisel kirjutatu õigsust.</p>	
	I trimester	
	Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Eraldab lihtlauset tekstis. Eristab jutustavat, küsi- ja hüüdlauseid; valib ja kirjutab õigesti lause lõpumärgid ja suure algustähe. ● Eristab häälikugruppe. ● Häälib individuaalse tempoga jõukohaseid sõnu “klaveril”. ● Tunneb häälikute ja tähtede vastavust. ● Valib ja kirjutab sõnas noobile vastava ühe-/kahekordse, nõrga/tugeva tähe. ● Kirjutab ära kirja algoritmi alusel analüüsitud sõnu ja lauseid sõnade kaupa. Kontrollib algoritmi alusel kirjutatud sõna või lauset, parandab vajadusel vea(d). 	<p>Õppesisu:</p> <p>Lause ja sõna (8 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lause õige intoneerimine. ● Lausete eraldamine tekstis. ● Lihtlause laiendamine. Lausete ühendamine. Lausete koostamine skeemi järgi. ● Sõnade järjekord lauses. ● Jutustava, küsi- ja hüüdlause praktiline eristamine. ● Suur algustäht, lause lõpumärgid. <p>Häälikud ja tähed (6 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Häälikute grupid: “punased”, “sinised” ja “rohelistes” häälikud ja vastavad tähed. ● Häälimine “klaveril”. <p>Sõnade ja lausete ära kirja (3 tundi).</p>

<p>3. kl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab tagasõnu: sees (sisse, seest), ees (ette, eest), peal (peale, pealt), all (alla, alt), taga (taha, tagant), kõrval (kõrvale, kõrvalt), kohal (kohale, kohalt), vahel (vahele, vahelt), otsas (otsa, otsast), juures (juurde, juurest), järel (järele, järelt) ja täidab praktilisi korraldusi. • Kasutab valikuks antud tagasõnu lausetes õigesti. • Mõistab ja eristab õpitavaid kohasuhet väljendavaid sõnavorme tähenduse järgi, moodustab sõnavorme küsimuste ja konteksti abil, kasutab õpitud kohasuhet väljendavaid ainsuse ja mitmuse sõnavorme sõnaühendites ja lausetes. • Vastab küsimustele <i>kus?</i>, <i>kuhu?</i>. • Väljendab kohasuhet nii tagasõna kui ka sõnavormiga. • Eristab tähenduse järgi sees- ja alalütleva ning sisse- ja alaleütleva käände ainsuse ja mitmuse sõnavorme. 	<p>Kohta väljendavad (taga)sõnad (2 tundi)</p> <p>Kohta väljendavad sõnavormid (10 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimisõna ainsuse ja mitmuse seesütleva käände sõnavormid • Nimisõna ainsuse ja mitmuse alalütleva käände sõnavormid • Nimisõna ainsuse ja mitmuse sisseütleva käände sõnavormid • Nimisõna ainsuse ja mitmuse alaleütleva käände sõnavormid
	<ul style="list-style-type: none"> • Muudab ja määrab sõnades A-hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (vasak tiib) abil. • Valib ühe- või kahekordse tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades suhteliselt iseseisvalt, kommenteerib õpetaja abiga abimaterjalile toetudes tähevalikut. • Muudab ja määrab sõnades õpitava hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (vasak tiib) abil. • Valib ühe- või kahekordse tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades suhteliselt iseseisvalt, kommenteerib õpetaja abiga abimaterjalile toetudes tähevalikut. 	<p>Häälikud ja tähed (5 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Häälik ja täht A • Hääliku ja tähe asukoht • Lühike ja ülipikk A • Pikk A; Lühike ja pikk A; Pikk ja ülipikk A; Lühike, pikk ja ülipikk A <p>Häälikud ja tähed E, I (6 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hääliku ja tähe asukoht • Lühike, pikk ja ülipikk E.

3. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab ja eristab õpitavaid kohasuhet väljendavaid sõnavorme tähenduse järgi, moodustab sõnavorme küsimuste ja konteksti abil, kasutab õpitud kohasuhet väljendavaid ainsuse ja mitmuse sõnavorme sõnaühendites ja lausetes. • Vastab küsimustele <i>kust?</i>. • Väljendab kohasuhet nii tagasõna kui ka sõnavormiga. • Eristab tähenduse järgi seest- ja alaltütleva käände ainsuse ja mitmuse sõnavorme. • Eristab kohasuheteid tähenduse järgi; kasutab õpetaja suunamisel lauses erinevate käänete sõnavorme (<i>tõstis kotist lauale</i>). 	Kohta väljendavad sõnavormid (4 tundi). <ul style="list-style-type: none"> • Nimisõna ainsuse ja mitmuse seestütleva käände sõnavormid • Nimisõna ainsuse ja mitmuse alaltütleva käände sõnavormid
	Teema ja selle olulisus: 2. Lugemine ja kõnearendus	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Loeb õpitud jõukohast pala ladusalt, toetudes orientiiridele. • Leiab küsimuste ja korralduste abil õpitud tekstist sõnu ja lauseid lõigu tasandil. • Järjestab sisu järgi pildid seeriaks ja taastab nende järgi tugisõnadele toetudes teksti. 	Õppesisu: Teemavaldkonnad <ul style="list-style-type: none"> • Suvi (4 tundi) • Kool algas (6 tundi) • Loodus sügisel (12 tundi) • Tähtpäevad novembris (22 tundi).
	II trimester	
	Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus	
Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu: Häälikud ja tähed O, U (6 tundi).	

<p>3. kl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Muudab ja määrab sõnades õpitava hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (vasak tiib) abil. • Valib ühe- või kahekordse tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades suhteliselt iseseisvalt, kommenteerib õpetaja abiga abimaterjalile toetudes tähevalikut. • Mõistab kohasuhet väljendava (tegevuse piiri märkiva) rajava käände ainsuse ja mitmuse sõnavorme; • moodustab sõnavorme küsimuste ja konteksti abil, kasutab õpitud kohasuhet väljendavaid sõnavorme sõnaühendites ja lausetes. • Vastab küsimustele (<i>liikus</i>) <i>kui kaugele?</i>, <i>milleni?</i>, <i>kelleni?</i> • Mõistab liitsõna ja sõnaühendi tähenduslikku erisust näitlikule materjalile ja õpetaja selgitustele toetudes. • Mõistab nimisõna ainsuse ja mitmuse omastava käände vormidega väljendatud kuuluvussuhet. • Mõistab ja koostab mitme täiendiga sõnaühendeid. • Kasutab moodustatud sõnaühendeid lausetes. • Mõistab õpitavate põhi- ja järgarvude sisulist erisust, vastab küsimustele <i>mitu?</i> ja <i>mitmes?</i>. • Mõistab ja eristab ainsuse ja mitmuse kaasa- ja ilmaütleva käände vormidega väljendatud abinõu-, kaas- ja ilmaolusuhet; • moodustab sõnavorme küsimuste ja konteksti abil, kasutab õpitud suhteid väljendavaid sõnavorme sõnaühendites ja lausetes. • Vastab küsimustele <i>millega?</i>, <i>kellega?</i>; <i>kelleta?</i> <i>milleta?</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hääliku ja tähe asukoht • Lühike, pikk ja ülipikk O <p>Kohta väljendavad sõnavormid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimisõna rajava käände sõnavormid (<i>milleni?</i>) (2 tundi). <p>Liitsõna (4 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuuluvust väljendavad sõnavormid. • <i>Kelle oma? Mille oma?</i> • Nimisõna ainsuse ja mitmuse omastava käände sõnavormid <p>Arvsõna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mitu? Mitmes?</i> (3 tundi) <p>Abinõu, kaas- ja ilmaolemist väljendavad sõnavormid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimisõna ainsuse ja mitmuse kaasaütleva käände sõnavormid (<i>millega?</i>, <i>kellega?</i>; <i>kelleta?</i> <i>milleta?</i>). (4 tundi).
--------------	---	--

<p>3. kl</p>	<ul style="list-style-type: none"> Eristab sõnades käsitletavaid häälikuid, hääldab neid ise korrektselt. Muudab ja määrab sõnades õpitava hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (vasak tiib) abil. Valib ühe- või kahekordse tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades suhteliselt iseseisvalt, kommenteerib õpetaja abiga abimaterjalile toetudes tähevalikut. 	<p>Häälikud ja tähed Õ, Ä, Ö, Ü (3 tundi)</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Leiab ja nimetab kuulnud ja kirjutatud sõnades kaksiktäishäälikud (häälimisele ja häälikurühmade tundmisele toetudes). Kirjutab ühendid sõnades õigesti. 	<p>Kaksiktäishäälik sõnas (3 tundi).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Mõistab sihitismäärusfunktsiooni väljendava alaleütleva käände ainsuse ja mitmuse sõnavormide tähendust, eristab kolme peamist suhet: <i>kes?</i> (andis/rääkis), <i>kellele?</i> (andis/rääkis), <i>kes?</i> (kuulis/sai). Moodustab sõnavorme küsimuste ja konteksti abil, kasutab õpitud sõnavorme sõnaühendites ja lausetes. 	<ul style="list-style-type: none"> Sihitismäärusfunktsiooni väljendavad sõnavormid. Nimisõna ainsuse ja mitmuse alaleütleva käände sõnavormid (<i>kellele?</i>). (2 tundi).
	<ul style="list-style-type: none"> Muudab ja määrab sõnades L-hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (parem tiib) abil. Valib ühe- või kahekordse tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades suhteliselt iseseisvalt, kommenteerib õpetaja abiga abimaterjalile toetudes tähevalikut. Nimetab kuulnud ja kirjutatud sõnas veahtlikud häälikud häälimise ja/või skeemide abil, eraldab kirjutatud sõnas veahtliku koha. Muudab sõna veahtlikke häälikuid “tiiviku” skeemide abil. 	<p>Häälik ja täht L (3 tundi).</p> <p>Veahtlikud häälikud sõnas (5 tundi).</p>

3. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Muudab ja määrab sõnades õpitava-hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (parem tiib) abil. • Valib ühe- või kahekordse tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades suhteliselt iseseisvalt, kommenteerib õpetaja abiga abimaterjalile toetudes tähevalikut. 	Häälikud ja tähed M, N (6 tundi).
	Teema ja selle olulisus: 2. Lugemine ja kõnearendus	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Loeb õpitud pala kõne tempos ladiusalt, toetudes vajadusel orientiiridele. • Leiab küsimuste ja korralduste abil õpitud tekstist sõnu ja lauseid. • Vastab sisutaastavatele küsimustele. • Jutustab tekstilähedaselt analüüsitud pala, toetudes tugilauseatele ja -sõnadele teksti. 	Õppesisu: Teemavaldkonnad: <ul style="list-style-type: none"> • Detsembris on jõulud (10 tundi) • Talv (16 tundi) • Raamatud (12 tundi) • Teatris (6 tundi)
	III trimester	
	Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus	
Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Muudab ja määrab sõnades õpitava hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (parem tiib) abil. • Valib ühe- või kahekordse tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades suhteliselt iseseisvalt, kommenteerib õpetaja abiga abimaterjalile toetudes tähevalikut. 	Häälikud ja tähed R, S (4 tundi).	

<p>3. kl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väljendab õpitud omadussõnadega esemete ja olendite tajutavaid tunnuseid ja inimeste iseloomuomadusi. • Moodustab sõnaühendeid ja kasutab lausetes. • Eristab ja kirjutab <i>I</i>-d ja <i>J</i> sõna alguses ja sees skeemidele toetudes. • Eristab lühikest ja ülipikka <i>J</i>- ja <i>V</i>-häälikut, valib õigesti ühe- ja kahekordse tähe. • Leiab ja nimetab kuulnud ja kirjutatud sõnades suluta kaashäälikute ühendid (häälimisele ja häälikurühmade tundmisele toetudes). • Kirjutab ühendid sõnades ühekordsete tähtedega. Kontrollib ühendi õigekirja algoritmi alusel. • Poolitab sõnu õpitud mallide alusel. • Muudab ja määrab sõnades <i>P</i>-hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (täishäälik+sulghäälik) abil. • Valib nõrga, ühekordse või kahekordse tugeva tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades õpetajaga koostegevuses võrdleva häälduse ja abistavale materjalile (noopide-tähtede tabel) toetudes, kommenteerib õpetaja abiga tähevalikut. • Leiab ja rühmitab tegevust väljendavaid sõnu lausetes. • Seostab isikulise asesõna tegusõnasõna kindla kõneviisi vormiga. Kasutab tegevust ja seisundit väljendavaid sõnu ja isikulisi asesõnu kontekstist lähtuvalt õigesti. • Sobitab tegusõna ja osalause, laiendab tegusõna sihitisosalausega. 	<p>Omadust väljendavad sõnad (4 tundi).</p> <p>Häälikud ja tähed I, J, V (3 tundi)</p> <p>Suluta kaashäälikute ühendid (3 tundi).</p> <p>Sõnade poolitamine (3 tundi).</p> <p>Häälik ja täht P (6 tundi).</p> <p>Tegevust ja seisundit väljendavad sõnad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liitlause. Tegusõna laiendamine sihitisosalausega. (10 tundi).
--------------	---	--

3. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Muudab ja määrab sõnades õpitava hääliku pikkust noopide ja vältemärkide või tiiviku (täishäälik+sulghäälik) abil. • Valib nõrga, ühekordse või kahekordse tugeva tähe, täidab tähelüngad analüüsitud sõnades õpetajaga koostegevuses võrdleva häälduse ja abistavale materjalile (noopide-tähtede tabel) toetudes, kommenteerib õpetaja abiga tähevalikut. 	Häälikud ja tähed T, K (10 tundi).
	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb õigesti õpitava veaohlike häälikute struktuuriga sõnu orientiiridele toetudes, rühmitab sõnu orientiiridele (skeemidele) toetudes, valib ja kirjutab sulghääliku tähe võrdlevale hääldusele toetudes. • Kontrollib õpetaja suunamisel kirjutatut. 	Nõrk või tugev täht täishäälikuühendi järel (<i>vaiba-vaipa; kleidi-kleiti, paiga-paika</i>) (3 tundi).
	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab ühendit kirjutatud ja kuulnud sõnas. Kirjutab tugeva tähe s-i kõrval. 	K, P, T s-i kõrval (2 tundi) Kordamine (4 tundi).
	Teema ja selle olulisus: Lugemine ja kõnearendus	
Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Loeb õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa. • Leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste abil sõnu ja lauseid. • Järjestab sisu järgi pildiseeria, vastab küsimustele lause ja/või lõigu sisu kohta valiklugemise abil. • Taastab lühiteksti abivahendeid kasutades (pildid, pildiseeriad, küsimused, sõnalünkadega laused). 	Õppesisu Teemavaldkonnad: <ul style="list-style-type: none"> • Kevad (4 tundi) • Lõunamaa loomad (10 tundi) • Meie õpime (34 tundi) Kordamine (4 tundi).	

4. KLASS

Oodatavad õpitulemused 4. klassi lõpuks

Õpilane:

- 1) osaleb ühistegevuse ajal üksteise tegevust reguleerivas dialoogis, kirjeldab ja annab hinnanguid tegevustele;
- 2) loeb õpitud teksti õigesti sõnade ja süntagmade kaupa, arvestab kirjavahemärke; loeb õppimata teksti vähemalt sõnahaaval;
- 3) leiab küsimuste-korralduste alusel tekstist sõnu, lauseid ja lõike (sh peamõttele osutavaid lauseid);
- 4) vastab küsimustele teksti kohta (nimetab põhjuslikke seosed, annab hinnanguid tegevustele);
- 5) tuletab õpetaja juhendamisel tekstis sõnastamata teabe, toetudes oma kogemustele ja teadmistele;
- 6) annab abivahenditele toetudes tekstilähedaselt ja valikuliselt edasi teksti või lõigu sisu; kirjeldab ja võrdleb esemeid rühmas (kuni 3 objekti);
- 7) mõistab, koostab ja kasutab kõnes kuni 6-sõnalist lihtlauset ja sihtisosalauset; laiendab lihtlauset skeemide ja süntaksiküsimuste abil;
- 8) analüüsib ja moodustab käändevorme skeemide abil, rakendab neid õpitud funktsioonides oma kõnes;
- 9) kirjutab õigesti üksikhäälikutest koosnevaid kuni 4-silbilisi sõnu; kasutab suunamisel enesekontrollivõtteid;
- 10) teeb 4–5-sõnalise lause ära kirja sõnahaaval ja kontrollib tulemust.

4. kl

I trimester

Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus

Õpitulemused

Õpilane:

- Tunneb häälikurühmi.
- Häälib sõnu valdavalt abivahenditeta.
- Leiab veaotlikud häälikud kuulnud sõnas ja veaotliku koha kirjutatud sõnas abivahendite toel.
- Valib häälikupikkuse muutmiseks sobiva “tiiviku”.
- Muudab võrdlevalt hääldades veaotlike häälikute pikkust õigesti valitud “tiiviku” abil.
- Määrab võrdlevale hääldusele toetudes sobiva skeemi.

Õppesisu

Häälikud ja tähed .

Häälimine “klaveril”. (6 tundi)

Veaotlikud häälikud ja tähed sõnas (6 tundi).

Täishäälik ja suluta kaashäälik veaotlike häälikutena (10 tundi).

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> ● Seostab “tiiviku” skeemid kirjutamise skeemidega. ● Kirjutab analüüsitud sõnad kirjutamise skeemide toel õigesti. ● Kontrollib kirjutatu õigsust kirjapildist lähtuva lugemise ja skeemide toel. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ● Muudab ja määrab häälikuühendite pikkust veaotlike häälikute skeemide alusel. ● Kirjutab analüüsitud sõnad kirjutamise skeemide toel õigesti. 	<p>Häälikuühend veaotlikus kohas (8 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Täishäälikuühend veaotlikus kohas ● Suluta kaashäälikute ühend veaotlikus kohas
	<ul style="list-style-type: none"> ● Muudab võrdlevalt hääldades veaotlike häälikute pikkust kirjutamise skeemide abil. ● Määrab võrdlevale hääldusele toetudes sobiva skeemi. ● Kirjutab analüüsitud sõnad kirjutamise skeemide toel õigesti. ● Kontrollib kirjutatu õigsust kirjapildist lähtuva lugemise ja skeemide toel. 	<p>Täishäälik ja sulghäälik veaotlike häälikutena (10 tundi).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● Muudab ja määrab diftongist ja klusiilist koosnevat sõna veaotlikku kohta skeemide abil. ● Kirjutab sõna skeemide toel õigesti. ● Kontrollib kirjutatu õigsust kirjapildist lähtuva lugemise ja skeemide toel. 	<p>Sulghäälik kaksiktäishääliku järel (4 tundi).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● Teema ja selle olulisus: Lugemine ja kõnearendus 	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Loeb õpitud teksti sõnade ja süntagmade kaupa. ● Leiab õpetaja suunamisel küsimuste ja korralduste alusel tekstist sõnu ja lauseid; 	<p>Õppesisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teemavaldkonnad: ● Turvaliselt kooli (8 tundi) ● Sügis taime ja loomariigis (12 tundi)

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Annab ühisvestluses hinnanguid tegevusaktidele; • Annab tekstilähedaselt abivahenditele toetudes edasi loetu sisu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuidas jääda ausaks? (6 tundi) • Sõnakuulelikkus ja sõnakuulmatus (2 tundi) • Novembrikuu tähtpäevad (4 tundi) • (Hilis)sügis metsas (6 tundi) • Võlusõnad (4 tundi)
	II trimester	
	Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poolitab sõnu toetudes analoogiale ja “Tarkvara mapi” reeglitele. • Oskab kasutada nimetatud abimaterjali. • Eristab kirjalikus tekstis lauseid. • Eristab lauses sõnad ja sõnade erinevad vormid. • Mõistab sõnade ja sõnavormide tähendust. • Moodustab kuni 6-sõnalisi lihtlauseid. • Kasutab küsimustele vastates ja oma koostatud lauses korrektselt sõnajärge. • Oskab jaotada pika lause seal esineva teabe alusel mitmeks lühikeseks lauseks. • Leiab lausetest korduvaid ja sama tähendusega sõnu. • Mõistab, et pika lause moodustamiseks on vaja lisada lühikesele lausele mitu uut teavet. 	<p>Õppesisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnade poolitamine (4 tundi). • Laused ja sõnad (6 tundi). • Sõnajärg lauses (4 tundi). • Pika lause lühendamine (3 tundi). • Mitme lühikese lause ühendamine pikaks lauseks (3 tundi).

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab ja kasutab ajalisi suhteid tegevuste järjestamisel (mis toimus enne tegevust, pärast tegevust, samal ajal tegevusega). • Eristab reaalseid objekte ja nähtusi, nende pilte ja neid tähistavaid <u>keeleüksusi</u>. • Eristab elusolendite ja esemete/nähtuste nimetusi ja nimesid. Kirjutab suure algustähega inimeste, koduloomade, linnade, külade ja tänavate nimed. • Mõistab, et samast olendist, objektist, nähtusest, protsessist saab rääkida mitmesuguste sõnadega. • Mõistab, et erinevaid olendeid, objekte, nähtusi ja protsesse saab nimetada ühe sõnaga. • Mõistab, et paljudel esemetel ja olenditel võib olla sarnane omadus või tunnus. • Mõistab, et ühel esemel või olendil on tavaliselt mitu omadust või tunnust. • Kirjeldab tajutavaid esemeid, kasutab suuruse, värvuse, kuju ja maitset väljendavaid õpitud omadussõnu. • Võrdleb tajutava tunnuse alusel kahte objekti/olendit. • Kasutab võrdluse väljendamisel õpitud vastupidise tähendusega sõnu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ajaline järgnevus lausetes (3 tundi). • Ese ja olend. Pilt ja sõna (4 tundi). • Nimi ja nimetus. Suur algustäht (6 tundi). • Sõnade tähendus (3 tundi). • Omadussõnad ehk omadust ja tunnust väljendavad sõnad (8 tundi). • Kellegi või millegi võrdlemine (3 tundi).
	Teema ja selle olulisus: Lugemine ja kõnearendus	
	Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu Teemavaldkonnad:

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb õpitud teksti valdavalt süntagmade kaupa, õppimata teksti sõnahaaval. • Leiab küsimuste ja korralduste abil tekstist sõnu, lauseid, lõike. • Annab ühisvestluses hinnanguid tegevusaktidele, osaleb peamõtte sõnastamisel. • Jutustab skeemkava abil tekstilähedaselt loetud ja analüüsitud pala. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ootame talve ja jõule (8 tundi). • Talverõõmud ja talvemured (16 tundi). • Kodumaa sünnipäev (6 tundi). • Hea sõna võidab võõra väe (10 tundi). • Kevadeootus (4 tundi).
	III trimester	
	Teema ja selle olulisus: Kõnearendus ja keeleõpetus	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõistab põhi- ja järgarvu sisulist erisust. Kasutab oma kõnes õigesti arvsõnade õpitud muutevorme. • Eristab tegevust (seisundit). • Laiendab tegusõnu õpitud käändevormidega. • Kasutab kaasteksti toel õigesti isikulisi asesõnu. • Moodustab tegusõnade oleviku- ja minevikuvorme analoogia ja küsimuste toel. • Mõistab tegusõna eitavate vormide ja <i>kse</i>-oleviku sisu. • Leiab lauses aluse ja öeldise ning nende laiendid. • Oskab koostada küsimusi. • Oskab vastata küsimusele ühe sõnaga ja pikemalt. • Rühmitab algvormis sõnu küsimuste <i>kes?</i>, <i>mis?</i> alusel. • Moodustab muutevormides sõnade algvorme abistava sõnaühendi (<i>see on</i>) toel. 	<p>Õppesisu</p> <p>Arvsõna (3 tundi).</p> <p>Tegevust ja seisundit väljendavad sõnad (10 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegijat väljendav sõna lauses – alus. • Tegevust ja seisundit väljendavad sõnad lauses – öeldis. <p>Küsisõna ja küsimus (3 tundi).</p> <p>Sõna algvorm (1 tund).</p>

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> ● Mõistab sõnavormi põhi-ja lisatähendust. ● Moodustab ainsuse omastava käände vormi täiendi <i>uue</i> toel. ● Leiab ainsuse omastava käände vorme lauses. ● Mõistab nimetatud sõnavormide tähendust, kasutab neid sõnaühendites ja lauses. ● Vastab süntaksi- ja morfoloogiaküsimusele. ● Teab, et sõnad mitmuse vormides koosnevad kolmest osast: tüvi, tunnus, lõpp. ● Moodustab ainsuse osastava kääne vormi täiendi <i>uut</i> toel. ● Mõistab nimetatud sõnavormide tähendust, kasutab neid sõnaühendites ja lauses. ● Vastab süntaksi- ja morfoloogiaküsimusele. ● Eristab ainsuse osastava ja mitmuse nimetava käände vormide tähendust. ● Kirjutab sõnades mitmuse tunnuse õigesti skeemi abil. ● Leiab kohta väljendavaid sõnavorme lauses. ● Mõistab nimetatud sõnavormide tähendust, kasutab neid sõnaühendites ja lauses. ● Vastab süntaksi- ja morfoloogiaküsimusele. ● Leiab aega väljendavaid sõnavorme lauses. 	<p>Sõna tüvi. (4 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ainsuse tüvevormis sõna kasutamine sõnaühendis ja lauses. ● Mitmuse tüvi. ● Küsimustele <i>keda?</i> ja <i>mida?</i> vastavate sõnade kasutamine sõnaühendis ja lauses. (4 tundi). ● Ainsus (<i>mida?</i>) ja mitmus (<i>mis?</i>) ● Mitmuse tunnus. (6 tundi). <p>Kohta väljendavad sõnavormid (6 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● On <i>kus?</i> Milles? ● On <i>kus?</i> Millel? ● Läheb (pane) <i>kuhu?</i> Millesse? ● Asetab (läheb) <i>kuhu?</i> Millele? ● Võtab (tuleb) <i>kust?</i> Millest? ● Võtab (tuleb) <i>kust?</i> Millelt? ● Jookseb (liigub) <i>kui kaugele?</i> Milleni? ● Kohta väljendavad tagasõnad. <p>Aega väljendavad sõnavormid (4 tundi).</p>
--------------	--	---

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab nimetatud sõnavormide tähendust, kasutab neid sõnaühendites ja lausetes. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab lausetes ja sõnaühendites sihtis-, kaasolu-, abinõu-, ilmaolu- ja öeldistaitemääruse funktsioonis olevate sõnavormide tähendust. • Kasutab õpitud sõnavorme sõnaühendites ja lausetes. • Vastab süntaksi- ja morfoloogiaküsimusele. • Eristab otsekõnet ja saatelauset. • Muudab otsekõnet kaudseks abistava materjali toel. 	<p>Käänded (3 tundi).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kellele antakse? Kellel on? Kellelt saadakse? • Kellega? Millega? Missugune? • Kelleta? Milleta? • Kelleks? Kellena? Milleks? Millena? <p>Liitlause.</p> <p>Otsene kõne. (4 tundi)</p> <p>Kordamine (4 tundi).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Teema ja selle olulisus: 2. Lugemine ja kõnearendus 	
4. kl	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loeb õpitud teksti sõnade ja süntagmade kaupa, õppimata teksti vähemalt sõnahaaval. • Leiab küsimuste ja korralduste alusel tekstist sõnu, lauseid, lõike, sh peamõtet väljendavaid lauseid. • Annab ühisvestluses hinnanguid tegevusaktidele, osaleb peamõtte sõnastamisel. • Annab tekstilähedaselt edasi loetu sisu 	<p>Õppesisu</p> <p>Teemavaldkonnad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kevad on saabunud (16 tundi). • Minu oma ja sinu oma (6 tundi). • Emadepäev (6 tundi). • Hoiame loodust (12 tundi). • Muinasjutt (5 tundi). • Suvele vastu (2 tundi). • Kordamine (5 tundi).
5. KLASS		
5. kl	<p>Oodatavad õpitulemused 5. klassi lõpuks</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) väljendab tuttavates situatsioonides oma seisukohti; küsib abi, järgib üldtunnustatud käitumisnorme; 2) kasutab koostegevuses eri tüüpi dialogireplike, teeb kokkuvõtteid ühistegevusest; 	

5. kl	<p>3) sooritab tuttavaid õpitoiminguid suuliste ja kirjalike hargnenud korralduste alusel, sh osaleb tegevuse planeerimisel, valib ja kasutab abivahendeid;</p> <p>4) loeb õpitud teksti lususalt häälega või endamisi vaikselt; täidab valiklugemise ülesandeid;</p> <p>5) osaleb õpetaja suunamisel lõigu ja teksti peamõtte sõnastamisel; osaleb jutustamiseks vajaliku abivahendi koostamisel ja annab sellele toetudes tekstilähedaselt edasi loetu sisu lõikude kaupa;</p> <p>6) annab hinnangu tekstis kirjeldatud tegevustele, põhjendab oma arvamust;</p> <p>7) mõistab ja kasutab kuni 6-sõnalist lihtlauset; rakendab lauses sõnade muutevorme õpitud funktsioonides;</p> <p>8) tunneb ära õpitud koond- ja liitlausete liike tekstis ja tekstiväliselt; oskab neid suunamisel moodustada;</p> <p>9) analüüsib ja moodustab sõnavorme algoritmi alusel;</p> <p>10) rakendab tähekasutusreegleid; kasutab õpitud enesekontrollivõtteid õpetaja juhendamisel;</p> <p>11) teeb 4-5-sõnalise lause ära kirja peamiselt sõnapaaride kaupa ja kontrollib tulemust.</p>	
	Teema ja selle olulisus: Suuline väljendusoskus ja suhtlemine	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • väljendab tuttavates situatsioonides oma seisukohti; küsib abi, järgib üldtunnustatud käitumisnorme; • kasutab koostegevuses eri tüüpi dialoogi repliike; • sõnastab kokkuvõtteid ühistegevusest. 	<p>Õppesisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esemehühmade ja loodusnähtuste ning esemepiltide kirjeldamine. • Suuliste kokkuvõtete tegemine oma tegevusest, ühistegevusest. Jutukeste koostamine olu- ja tegevuspiltide järgi, ühiste samateemaliste jutukeste koostamine abiga (plaan, õpetaja suunavad repliigid). • Koostegevuse vastastikune reguleerimine (teade – küsimus – vastus – jne dialoog). • Dialoog: mõistmine, analoogiline vestlus kahe partneri vahel või õpilasarühmas. • Suhtlemiseesmärkide (soov, palve, teave, korraldus, käsk, nõustumine-keeldumine) mõistmine ja väljendamine kõnes. • Kõneleja, kuulaja ja tegevuse sooritaja eristamine (kes – kellele – kellest või millest rääkis). Otsekõne kaudne väljendamine.
	Teema ja selle olulisus: Tunnetustegevuse arendamine	
<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p>	<p>Õppesisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tähelepanu keskendamine õpitoimingu igale etapile: orienteerumine, täitmine, kontroll. Suuliste ja kirjalike hargnenud selgituste-korralduste täitmine. • Esemehühmade vaatlemine ja võrdlemine; ühised omadused ja erinevused – analüüs plaani järgi. Rühmade koostise muutmine sõltuvalt rühmitusalusest. 	

5. kl	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab tuttavaid õpitoiminguid suuliste ja kirjalike hargnenud korralduste alusel, sh osaleb tegevuse planeerimisel, valib ja kasutab abivahendeid; • kontrollib oma tööd plaani või algoritmi alusel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Keeleüksuste võrdlemine ja rühmitamine õpitud tunnuste alusel. • Tuttavate sündmuste ja tegevusaktide põhjuste, tingimuste, eesmärkide ja tulemuste mõistmine ning nende väljendamine ühisvestluses; oma tegude analüüs. • Enesekontroll plaani või algoritmi abil, tegevuse ühine planeerimine õpitud oskuste ulatuses. • Teistes ainetes omandatud oskuste suuline kirjeldamine.
	Teema ja selle olulisus: Häälikuõpetus	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • leiab veaohalikud häälikud 4-5-silbilistes muutevormis sõnades ja liitsõnades; • tunneb ära kaashäälikuühendid nii kirjalikult kui ka suuliselt esitatud sõnades. 	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> • Häälik- ja foneemanalüüs Häälikurühmad. Lihthäälikud ja häälikute ühendid. 4-5-silbiliste muutevormis sõnade häälimine. Häälimise tempo teadlik muutmine. Sõnade häälimine kirjutamise tempos. • Veaohalikud häälikud liitsõnas ja liitsõnas: leidmine sõnas, pikkuse muutmine ja määramine, analüüsi kiiruse tõstmine „tiivikul“ ja ilma. • Kaashäälikuühend sõnas: äratundmine kirjalikus ja suulises tekstis. • Suluta kaashäälikute ühendid. Sulghäälik kaashäälikuühendis. • Sõnade rühmitamine veaohlike häälikute rühma ja pikkuse alusel.
	Teema ja selle olulisus: Kirjutamine	
Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teeb 4-5-sõnalise lause ära kirja peamiselt sõnapaaride kaupa ja kontrollib tulemust; • kirjutab õigesti lihthäälikutest koosnevaid sõnu; kirjutab häälikuühenditega sõnu pärast analüüsi; • kasutab õpitud enesekontrollivõtteid õpetaja juhendamisel. 	Õppesisu Ärakiri <ul style="list-style-type: none"> • Ära kirja tegemine sõnarühmade või pikemate sõnade kaupa. • Kirjutatava sõna/sõnaühendi/lause eelnev lugemine ja analüüsimine. • Kirjutatu järelkontroll. • Ära kirja sooritamise ja selle õigsuse kontrollimine arvuti abil. Õigekiri <ul style="list-style-type: none"> • Veaohlike häälikute märkimine kirjas. • Häälikuühendite ja liitsõnade õigekirja harjutamine abivahendite toel. 	

5. kl		<ul style="list-style-type: none"> • Enesekontrollivõtted, vajadusel skeemidele ja /või algoritmile toetudes: oma töö protsessi kontrollimine (kaasnev kontroll), töö tulemuse kontrollimine (järelkontroll/resultaadikontroll). • Eelneva kontroll. Vigade leidmine ja parandamine. • Lõppude, tunnuste ja liidete õigekiri (vajadusel skeemidele ja /või algoritmile toetudes või analoogia alusel). • Poolitamine. • Kirjavahemärkide kasutamine koond- ja liitlauses skeemide abil.
	Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Lause	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab ja kasutab kuni 6-sõnalist lihtlauset; rakendab lauses sõnade muutevorme õpitud funktsioonides; • tunneb ära õpitud koond- ja liitlausetes liike tekstis ja tekstiväliselt; oskab neid suunamisel moodustada; • mõistab ja selgitab õpitud koond- ja liitlause tähendust; • sobitab liitlauses osalaused tervikuks, ühendab lihtlaused liitlauseteks. 	<p>Õppesisu</p> <p>Lihtlause</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lihtlause koostis. Alus ja öeldis, alus- ja öeldisrühm. Lause tähenduse sõltuvus tegusõna vormist ja tegusõna laiendist. • Lihtlause laiendamine õpitud käändevormidega kuni 6-sõnaliseks. Kõikide käändevormide rakendamine sõnaühendis ja lauses erinevates funktsioonides abiga. • Sõnade järjekord ja seos lauses. • Lausetes ühendamine. Pika lause muutmine mitmeks lühikeseks lauseks. Küsilause moodustamine lihtlausest. • Deformeeritud lause, selle äratundmine ja taastamine. • Ühe ja sama lause kasutamine tekstiväliselt ja tekstis. Teksti jätkamine. • Samaviiteliste sõnade kasutamine sidusa teksti koostamisel. • Koondlause, selle mõistmine ja koostamine: korduvad alused ja öeldised, sidesõnade valik (ja, ning, või). Koondlause kasutamine. • Tekstiväline lause ja lause tekstis (kontekstisidus lause). <p>Liitlause</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liitlause äratundmine. Sama mõtet väljendava lihtlausepaari ja liitlause tähenduse ning struktuuri võrdlemine.

5. kl		<ul style="list-style-type: none"> • Liitlause (rindlause) konstrueerimine lihtlausest, sidesõnad (ja, ning, aga, kuid, või). Sidesõnade grammatiline tähendus. • Põimlause koostamine: sihitlause, ajalause, täiendlause. Osalause sobitamine, lause lõpetamine. • Põhjuse ja tagajärje väljendamine liitlausega, põhjus- ja tagajärgsuhete mõistmine, lause lõpetamine.
	<p>Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Sõnade algvormid ja muutevormid</p> <p>Sõnaliikide käsitlemise peamiseks eesmärgiks 5. klassis on luua üldistatud kujutus nimi-, omadus-, tegu- ja arvsõnast ning anda ülevaade vastavate sõnade kasutamisest ehk funktsioonidest lauses. Iga sõnaliigi käsitlemisel on vaja pöörata tähelepanu kahele olulisele tunnusele: sõnatähendus ja sõna grammatiline struktuur (sõnatüvi ja sõnalõpud, liited, häälikkoostise sõltuvus sõnavormist).</p>	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib ja moodustab sõnavorme algoritmi alusel; • mõistab käändsõna muutevormide grammatilist tähendust; • tuletab sõnu õpitud liidetega; • tunneb tegusõna õpitud kategooriaid: mõistab tähendust, nimetab kategooria, selgitab sõnavormi koostist. 	<p>Õppesisu</p> <p>Nimisõna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erineva üldistusastmega (3-4) sõnad. Esemed ja olendid. Liik ja alaliik, nende nimetused. • Kellegi või millegi nimi ja nimetus. Suur ja väike algustäht nimisõnades, toetudes 3-4-astmelisele klassifitseerimisele (Emajõgi – jõgi – veekogu). • Nimisõna tunnused. • Nimisõna tuletamine tegusõnadest: liited -ja, -mine. • Sõnavormide ja tuletiste praktiline eristamine ning rakendamine. • Nimisõna algvorm ja muutevormid. • Algvormi moodustamine muutevormidest. Ühe ja sama sõna muutevormide leidmine tekstis. • Muutevormis nimisõna põhi- ja lisatähendus, sõnavormi koostis: tüvi, tunnus, lõpp. • Ainsuse tüve moodustamine ja leidmine sõnavormis, ainsuse vormide moodustamine. • Mitmuse tüve moodustamine ja leidmine sõnavormis. Mitmuse tunnuse valik skeemi abil, mitmuse vormide moodustamine, mitmuse tunnuse õigekiri.

5. kl

- Nimisõna käändevormid. Sõna käändevormide mõistmine ja kasutamine sõnaühendis ja lauses.
- Sõnavormi struktuur, vormi koostisse kuuluvad sõnaosad. Sõnavormide moodustamine. Käändevormi grammatilised tähendused. Konkreetse sõnavormi tähenduse sõltuvus sõnatähendusest ja kontekstist. Põhisõna ja laiend(id) sõnaühendis ja lauses. Ainsuse ja mitmuse käändevormid.
- Nimetava käände vormid. Sõnavorm aluse, öeldistäite või sihitisena: funktsiooni mõistmine lauses. Mitmuse tunnus -d.
- Omastava käände vormid. Ainsuse tüvevorm. Käändevormis sõnade tähendused: (koos tegusõnaga) lõpetatud tegevus; kuuluvus; aeg; (koos osastava käände vormiga) hulk, mõõt; (koos tagasõnaga) koht; osa tervikust.
- Osastava käände vormid. Osastava käände ainsuse ja mitmuse vormide moodustamine, lõppude õigekiri. Käändevormis sõnade tähendused: (koos tegusõnaga) kestev või lõpetamata tegevus; hulk, mõõt; (koos kaassõnaga) koht ja aeg; (koos tegusõnaga) millegi puudumine.
- Ainsuse osastava ja mitmuse nimetava käände vormid: eristamine tähenduse järgi (üks ja mitu), lõpud -t ja -d, käändevormide rööbitine kasutamine kaastekstis. Ainsuse osastava käände sõnavormi mitmuslik tähendus.
- Sisseütleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: koht; suhtumine kellessegi/millessegi või sarnasus kellegagi/millegagi; olukord või seisund, millesse satutakse või missuguseks muututakse.
- Seesütleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: koht; aeg, kellegi olukord.
- Seestütleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: koht; olend või ese, kellest/millest räägitakse; olukord, millest vabanetakse, abi saadakse; aeg; (koos omadussõnaga) võrdlus.
- Alaleütleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: koht; aeg; isik, kellele midagi antakse või teadvustatakse; arv, hulk, mõõt, millele midagi lisatakse; seisund, missuguseks miski muutub.

5. kl

- Alalütleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: koht; aeg; tegija; kuulumine kellelegi või millelegi; seisund, viis, põhjus.
- Alaltütleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: koht; isik, kellelt midagi kuulatakse, saadakse; omadus,
- Saava käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: kelleks või milleks keegi või miski saab või muutub; olek või seisund mingi aja jooksul; aeg, ajavahemik, tähtaeg; järjekord; osadeks jaotamine.
- Rajava käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: Tegevuse ruumiline piir; ajaline piir.
- Oleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: kellena või millena keegi töötab, esineb; tegevuse viis; seisund; aeg; järjekord.
- Ilmaütleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendus: kellegi või millegi puudumine.
- Kaasaütleva käände vormid. Käändevormis sõnade tähendused: koosolemine, suhtlemine; abinõu, vahend; tegevuse viis, olukord; aeg.

Omadussõna

- Kellegi või millegi iseloomustamine omadussõnadega, objekti erinevad tunnused, objektide sarnased tunnused.
- Omadussõna tunnused. Omadussõna leidmine ja kasutamine tekstis.
- Nimi- ja omadussõnade sobitamine, sõnaühendite koostamine. Esemete kirjeldamine.
- Omadussõna tähenduse sõltuvus põhisõnast, praktiline tuletamine (liited -lik, -line, -ne), tuletatud omadussõna muutmine koos nimisõnaga.
- Võrdlusastmed: tähendus (omaduse/tunnuse astme väljendamine), moodustamine analoogia alused. Võrdlusastmete rakendamine sõnaühendis ja lauses.

Tegusõna

- Kellegi või millegi tegevust ja/või seisundit väljendavad sõnad.
- Nimi- ja tegusõnade sobitamine, sõnaühendite koostamine.
- Tegusõna tunnused. Alus ja öeldis, tegusõna laiendid.
- Tegusõna pöördvormid. Kindla kõneviisi oleviku pöörded, isikulised asesõnad.

5. kl		<ul style="list-style-type: none"> ● Pöördevormide grammatiline tähendus: kõneleja, kuulaja(d), tegija(d), küsimused ja pöördelõpud. ● Tegusõna koostis: tüvi, pöördelõpp. Pöördevormide moodustamine isikuliste asesõnade ja küsimuste abil, pöördevormide kasutamine lauses, õigekiri. ● ma- ja da-tegevusnimi. Tegevusnimede kasutamine ühendis koos teiste tegusõnadega. Põhisõnaks olevate tegusõnade mõistmine ja kasutamine sõltuvalt situatsioonist või kaastekstist. Tunnuste õigekiri analoogia alusel. ● Jaatav ja eitav kõne. Kõne vormide tähenduse mõistmine, eitavate vormide moodustamine, kasutamine lauses. ● Kindel kõneviis. Tegevuse/seisundi aja väljendamine. Olevik ja lihtminevik. ● Lihtmineviku vormide moodustamine skeemide abil, kasutamine lauses. ● Tingiv kõneviis. Tegevuseks vajalikud tingimused, sõnavormi tähenduse mõistmine kaastekstis. ● Kindla ja tingiva kõneviisi vormide kasutamine tekstis. <p>Arvsõna</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Arvsõna tunnused. Põhi- ja järgarvsõnad. Arvsõnad ja numbrid: mõistmine, lugemine ja kirjutamine kaastekstis. ● Põhi- ja järgarvsõnade praktiline muutmine kaastekstile toetudes, rakendamine lausetes. <p>Liitsõna</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Liitsõnade tähendus: liitsõna põhi- ja täiendosa tähendus. ● Liitsõna alaliigi nimetusena. ● Liitsõnade: praktiline moodustamine; omastavaline ja nimetavaline liitumine, moodustatud sõnade rakendamine sõnaühendis ja lauses. ● Liitsõna ja sõnaühend: kasutamine kaastekstis, valimine tähenduse järgi. ● Veohtlikud häälikud liitsõnas.
	Teema ja selle olulisus: Keeleteadmised ja oskused	
	Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> ● Sõnaliigi nimetuste teadmine, sõnade praktiline rühmitamine.

		<ul style="list-style-type: none"> • Morfoloogia- ja süntaksiküsimuste eristamine ja kasutamine – küsimuse valimine ja sobitamine, küsimuste esitamine. • Aluse ja öeldise ning nende laiendite leidmine. • Lause laiendamine süntaksiküsimuste abil (kuni 6 sõna). • Liitsõna ja sõnaühendi eristamine, sõnade liitmine. • Sõnavormi ja tuletise koostise ning tähenduse analüüsimine; sõnavormi ja tuletise moodustamine skeemide abil. • Sõnade muutevormide rakendamine sõltuvalt tähendusest.
<p>Teema ja selle olulisus: Lugemine ja kõnearendus</p> <p>Lugemise õpetamise ja kõnearenduse raames tehtava töö eesmärgiks on keele praktiline valdamine, st vajalik on arendada õpilase kõnetaju ja kõneloomet nii suulises kui kirjalikus vormis. Eriti tähtsustub lugemistundides tekstide analüüsi oskuse ja eneseväljenduse kujundamine. Kõnelise aktiivsuse piiratus tingib vajaduse stimuleerida kõneloomet, abistada ütluse koostamisel nii mõtte kui semantilise süntaksi tasandil.</p>		
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • loeb õpitud teksti ladusalt häälega või endamisi vaikselt; täidab valiklugemise ülesandeid; • osaleb õpetaja suunamisel lõigu ja teksti peamõtte sõnastamisel; osaleb jutustamiseks vajaliku abivahendi koostamisel ja annab sellele toetudes tekstilähedaselt edasi loetu sisu lõikude kaupa; • annab hinnangu tekstis kirjeldatud tegevustele, põhjendab oma arvamust; • sooritab tuttavaid õpitoiminguid suuliste ja kirjalike hargnenud korralduste alusel, sh osaleb tegevuse planeerimisel, valides ja kasutades abivahendeid. 	<p>Õppesisu</p> <p>Lugemistehnika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja/õpilase esmase lugemise jälgimine raamatust. Lugemine häälega sõnade ja lihtsamate süntagmade kaupa. • Varem häälega loetud teksti vaikne (endamisi) korduv lugemine ette antud ülesandega. <p>Orienteerumine tekstis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Küsimustele vastamine teksti kohta (põhjuslikud seosed, hinnangud tegelastele, tegevustele). • Tekstis sõnastamata teabe tuletamine õpetaja juhendamisel, toetudes oma kogemustele ja teadmistele. • Tegevusaktide hindamine ühisvestluses ja nende põhjendamine. • Tundmatute sõnade leidmine lõigust, sõnatähenduse täpsustamine sõltuvalt kaastekstist.

		<ul style="list-style-type: none"> ● Sõnade ja väljendite asendamine valikuks antud sõnadega. Õpilase väljendite võrdlemine originaaltekstiga. Võrdluste ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine ja selgitamine ühiselt. ● Sõnade, lausete ja lõikude leidmine tähenduse või asukoha viite järgi, olulise teabe leidmine lõigust. Lause mõtet väljendavate sõnade, samaviiteliste sõnade ja lauseid siduvate sõnade leidmine tekstist. ● Küsimustele ja korraldustele vastamine lause(te), sõnaühendi(te) või sõna(de)ga tekstis. ● Tekstilähedane jutustamine ● Teksti taastamine. Tekstilähedane valikjutustus (abiks sõnaühendid, tugisõnad, põhilist teavet sisaldavad lühilauseid, tugilauseid). ● „Sõnaliste piltide“ maalimine. ● Jutustamine illustatsioonide järgi, rõhutades detaile ja kirjeldades miimikat. ● Õpilase jutustuse võrdlemine autoritekstiga. ● Oluliste lausete leidmine tekstist ja nende seostamine õpetaja juhendamisel.
--	--	---

6. KLASS

6. kl	<p>Oodatavad õpitulemused 6. klassi lõpuks</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) küsib ja edastab teavet tuttavates situatsioonides, järgib üldtunnustatud käitumisnorme; 2) osaleb oma õpitegevuse planeerimisel, kasutab suunamisel enesekontrollivõtteid, küsib abi, valib ja kasutab abivahendeid; 3) loeb õpitud teksti kõne tempos õigesti ja ladusalt ning jõukohast tundmatut teksti peamiselt süntagmade kaupa; 4) täidab endamisi lugedes jõukohaseid sisulisi ja keelelisi ülesandeid; 5) annab abivahendite toel edasi loetud tekstilõikude sisu (valikjutustamine); kirjeldab situatsioone ja objekte plaani alusel; 6) hindab tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise vastavust moraalinõuetele; 7) mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalausetega väljendatud suhteid ja seoseid; 8) moodustab liitsõnu ja tuletisi õpitud mallide ulatuses, mõistab liitsõnade ja tuletiste tähendust; 9) analüüsib sõnavormi koostist ja tähendust; moodustab sõnavorme, esitab suunamisel süntaksi- ja morfoloogiaküsimusi;
--------------	--

- 10) kasutab sõnade õpitud muutevorme eri funktsioonides (tegusõna muutevorme õpetaja abiga);
 11) kirjutab sõnu õigesti, rakendab õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid; kasutab vajaduse korral individuaalseid abivahendeid, rakendab õpitud enesekontrollivõtteid;
 12) teeb ära kirja lauseosade või lühikeste lausete kaupa ja kontrollib tulemust.

Teema ja selle olulisus: Suuline väljendusoskus ja suhtlemine

Õpitulemused

Õpilane:

- küsib ja edastab teavet tuttavates situatsioonides, järgib üldtunnustatud käitumisnorme.

Õppesisu

- Teabe küsimine kaaslastelt (õpetaja suunamisel). Teabe esitamine detailselt, valikuliselt ja suunamisel kokkuvõtlikult.
- Õpilaste suunamine teabe küsimisele.
- Väljendusvahendite kasutamine dialoogis sõltuvalt suhtlemisesmärkidest ja -normidest koostegevuses; koolis ja väljaspool kooli. Teiste ja oma intonatsiooni ning kehakeele märkamine õpetaja suunamisel.

Teema ja selle olulisus: Tunnetustegevuse arendamine

Õpitulemused

Õpilane:

- esitab küsimusi, jälgib kaaslaste vastuseid ning täiendab neid;
- osaleb õpitegevuse planeerimisel, kasutab suunamisel enesekontrollivõtteid;
- küsib abi, valib otstarbekaid abivahendeid ja kasutab neid.

Õppesisu

- Õpiülesannete täitmine esitatud suuliste ning kirjalike juhendite ja/või plaani järgi. Kaaslaste vastuste jälgimine ja täiendamine.
- Ilukirjanduslike tekstide seostamine ajaloolise taustaga, põhjus-tagajärg-seoste selgitamine ning täpsustamine ühistegevuses.
- Kujutluspiltide täpsustamine teksti põhjal.
- Tegevusplaani koostamine ja oma töö kontrollimine.
- Teistes õppeainetes omandatud teadmiste kasutamine keeleõpetuse harjutustes.
- Teabekirjandusega tutvumine, kasutamine õpetaja juhendamisel: pilt-teatmeteos, tabel, graafiline joonis, sõnastik, Internet jne.

Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Lause

Õpetuse eesmärgiks on kontekstisidusate lausete moodustamine. Tähelepanu pööratakse lauseid ja lauseosi siduvate sõnade tähendusele ning sõnajärjele. Suunavate abivahenditena kasutatakse skeeme.

Õpitulemused

Õpilane:

- mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle;
- mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalausetega väljendatud suhteid ja seoseid.

Õppesisu

Lihtlause

- Sõnaühend ja selle koostis: põhisõna ja laiend (täpsustav sõna).
- Sõnade semantiline ja grammatiline seos sõnaühendis.
- Kolmeosaline sõnaühend.
- Süntaksi- ja morfoloogiaküsimuse esitamine sõnavormist lähtuvalt.
- Lihtlause ja sõnaühendi eristamine, mõistmine ja kasutamine.
- Alus ja öeldis kui põhisõnad lihtlause. Sõnade seos alus- ja öeldisrühmas.
- Jutustava lause muutmine küsilauseks.
- Lausete ühendamine, sisestamine ja laiendamine.
- Lausete muutmine kontekstisidusaks.

Koondlause

- Korduvad alused või öeldised.
- Aluse korduvad laiendid (täiendid); öeldise korduvad laiendid (sihitised, määrused).
- Sõnade seosed koondlause. Sidesõnade (ja, ning, või, ega, ehk) mõistmine ja kasutamine. Lause tähenduse sõltumine sidesõnast.
- Koma koondlause.
- Koondlausete koostamine baaslausetest (eelneva arutelu põhjal) ja vastupidi.

Liitlause

- Liitlause osalausete ja sõnaühendi eristamine, väljendatud suhete mõistmine.
- Liitlause koostis, osalused, sidendid.
- Lauseosade äratundmine, sobitamine, lausete lõpetamine (sidesõna antud), lausete koostamine skeemide abil.
- Eesmärgi, põhjuse, tingimuste ja atributiivsete tunnuste väljendamine liitlause: osalausete äratundmine, väljendatud suhete mõistmine, koostamine skeemide abil.
- Põhjust ja eesmärki väljendavate osalausete eristamine, väljendatud suhte, sh sidendite mõistmine.

		<ul style="list-style-type: none"> • Teabe erisuse ja samasuse mõistmine erineva struktuuriga lausetes (laiendatud lihtlause, liitlause). • Nimisõna laiendamine täiendkõrvallausega (nimisõna pealause lõpus). • Sidendid kes?, mis? ja nende käändevormid. • Tekstisidusate lausete moodustamine: sõnajärje muutmine, siduvate ja samaviiteliste sõnade kasutamine.
<p>Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Sõnavara</p>		
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <p>moodustab liitsõnu ja tuletisi õpitud mallide ulatuses, mõistab liitsõnade ja tuletiste tähendust;</p> <p>analüüsib sõnavormi koostist ja tähendust, kasutab suunamisel õigeid termineid (tüvi, tunnus, liide, lõpp), moodustab sõnavorme;</p> <p>esitab suunamisel süntaksi- ja morfoloogiaküsimusi;</p> <p>kasutab sõnade õpitud muutevorme eri funktsioonides (tegasõna muutevorme õpetaja abiga).</p>	<p>Õppesisu Sõnaliigid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnaliikide tunnused: üldistatud tähendus, sõnaliigi nimetused, morfoloogiaküsimused. • Tuletab sõnu, kasutab tuletisi sõnaühendites, lausetes ja tekstides. <p>Nimisõna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimi ja nimetus. • Suur algustäht raamatute, ajalehtede, ajakirjade pealkirjades ja kohanimedes. • Nimisõna algvorm, küsimused. • Nimisõna käändevormid. • Sõnade käändevormi koostis ainsuses (tüvi, lõpp) ja mitmuses (tüvi, tunnus, muutelõpp). • Ainsuse tüve moodustamine, sõnavormi põhi- ja lisatähendus. • Mitmuse tüve moodustamine, mitmuse tunnuse valimine, erandlik mitmuse tunnus kõne ja tütar tüüpi sõnades. • Nimisõna käändevormid, vormide moodustamine skeemi ja kaasteksti abil. • Käändevormide eristamine, rühmitamine ja kasutamine vormifunktsioonide (kohta, aega vm väljendatavate suhete) järgi.

- Sõnavormi põhi- ja lisatähendus.
- Süntaksi- ja morfoloogiaküsimuste esitamine sõnavormide kohta sõnaühendis ja lauses.
- Nimisõna tuletamine (-ja, -mine, -ik, -nik). Tuletiste äratundmine, eristamine muutevormist.
- Moodustatud sõnade tähendus, tuletiste rakendamine sõnaühendis ja lauses.

Omadussõna

- Omadussõna sõnaühendis ja lauses, omadussõna algvorm, küsimused.
- Omadussõnade mõistmine ülekantud tähenduses.
- Omadussõna roll allrühmade nimetustes (kõrged/madalad majad).
- Omadussõnade moodustamine: liitmine, tuletamine (-nik; -lik, -ne, -line).
- Moodustatud sõnade tähendus, tuletiste rakendamine sõnaühendis ning lauses.
- nud-, tud-, mata-, v-, tav-vormid täiendina.
- Tuletatud omadussõnade kasutamine kaastekstis (kirjeldus).
- Omadussõnade vormi muutmine koos nimisõnadega.
- Võrdlusastmed, nende sõnastamine sõltuvalt kaastekstist.
- Võrdluspöördkonstruktsioonid (Vend on noorem kui õde. – Õde on vanem kui vend.).

Arvsõna

- Põhi- ja järgarvud ning neile vastavad arvsõnad (10 000 piires).
- Arvsõnade ja numbrite vastavuse mõistmine, numbrite ja arvsõnade lugemine ja kirjutamine, numbrite asendamine arvsõnaga ja vastupidi.
- Rooma numbrid (I-XX) ja vastavad järgarvsõnad.
- Arvsõnade ja nende muutevormide mõistmine ja kasutamine suulises ning kirjalikus tekstis.

Tegusõna

- Tegusõna roll lauses.
- Tegusõna ja selle laiendid lauses.
- Tegusõna arv ja pöörded.
- Isikuliste asesõnade ja tegusõnavormide seos. Jaatav ja eitav kõne.
- Oleviku- ja lihtmineviku, täis- ja ennemineviku vormide tähendus: kõne aeg, tegevuse aeg, tegevuste aegade võrdlemine, seletamine graafilise ajatelje abil.
- Umbisikuline tegumood: vormide tähendus, moodustamine analoogia põhjal.
- Kõneviisid: vormide tähenduse mõistmine lauses, vormide moodustamine (valdavalt skeemide, vajadusel analoogia abil) ja kasutamine lauses.
- Tegusõnavormide moodustamine skeemide abil, tegusõnavormide leidmine ja kasutamine lauses.
- Ühendteigusõna: koostis, tähendus, komponentide leidmine lauses. Ühendteigusõna kasutamine sõnaühendis ja lauses.
- Tingimuslausete mõistmine ja koostamine.

Liitsõna

- Liitsõna tähendus, koostis.
- Liitsõna kohta küsimuse esitamine.
- Liitnimisõnade moodustamine: nimetavaline ja omastavaline liitumine.
- Liitnimisõnade rühmitamine põhisõna ja täiendsõna tähenduse järgi.
- Liitnimisõna kasutamine sõnaühendis ja lauses.
- Liitsõna ja sõnaühendi tähenduse eristamine: nud-, tud-, mata-, v-, tav- vormid täiendina (koolipäev on lõppenud – lõppenud koolipäev; külalist ootama – oodatav külaline).
- Tuletusliited liitsõnades, liitsõna tähenduse mõistmine.
- Veaohtlikud häälikud liitsõnas.

Võõrsõna

		<ul style="list-style-type: none"> • Võõrsõna tunnused ja nende tähendus. • Võõrsõnade rühmitamine tunnuste alusel.
	<p>Teema ja selle olulisus: Kirjutamine</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • märgib kirjas õigesti veaohlike häälikute pikkused, leiab ja kasutab selleks valdavalt iseseisvalt sobiva abivahendi; • teeb ära kirja lauseosade või lühikeste lausete kaupa ja kontrollib tulemust; • kirjutab sõnu õigesti, rakendab õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid; • kasutab vajaduse korral individuaalseid abivahendeid ja rakendab õpitud enesekontrollivõtteid. 	<p>Õppesisu</p> <p>Foneemanalüüs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõna häälikkoostise skemaatiline märkimine. Häälikute kolm pikkust. • Veaohlikud häälikud sõnas: leidmine sõnas, pikkuse muutmine tabeli 1-4 skeemide toel, koos tabeli ja skeemide valikuga. (vt Eesti keele tööraamat 1. osa lk. 86-87). • Analüüsi iseseisvuse harjutamine: abivahendite valikuline kasutamine kirjutamise ettevalmistaval etapil ja enesekontrolliks. • Veaohlike häälikute õigekiri ja enesekontroll. • Kaksiktäishäälik ja kaashäälikuühend: leidmine sõnades. • Skeemide valik ja kasutamine häälikupikkuse muutmiseks. • Sõnade lugemine vältemarkide abil, rühmitamine. • Kaksiktäishääliku ja kaashäälikuühendi õigekiri, enesekontroll. <p>Tähestik.</p> <p>Ärakiri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjutamine sõnarühmade, lühikeste lausete ja osalausete kaupa. <p>Õigekiri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veaohlike häälikute õige märkimine peamiselt iseseisvalt, kaasneva ja eelneva enesekontrolli harjutamine, sh teistes õppeainetes ise kirjutatud tekstide parandamine. • Vigade võimaliku põhjuse leidmine. • Võõrhäälikud ja -tähed, sõnade õige hääldamine. • Võõrsõnade tunnused ja õigekiri: g, b, d sõna algul; võõrtähed; pikk ja ülipikk täishäälik järgsilbis. • Õpitud lõppude, tunnuste, liidete õigekiri. • Kirjavahemarkide kasutamine lauses.

Teema ja selle olulisus: Keeleteadmised ja -oskused

Õpitulemused

Õpilane:

Õppesisu

- Täis- ja kaashäälikute eristamine. Orienteerumine tähestikus, tähestiku kasutamine.
- Võõrhäälikute ja -tähtede tundmine, võõrhäälikute hääldamine, võõrsõnade äratundmine tunnuste järgi.
- Alus- ja öeldisrühma ning osalausete äratundmine.
- Süntaksi- ja morfoloogiaküsimuste esitamine, kasutamine keelendite analüüsil ja moodustamisel.
- Sõnavormi analüüsimine ja rakendamine eri funktsioonides.
- Sõnade tuletamine õpitud liidetega.

Teema ja selle olulisus: Lugemine

Õpitulemused

Õpilane:

- loeb õpitud teksti kõne tempos õigesti ja ladusalt ning jõukohast tundmatut teksti peamiselt süntagmade kaupa;
- täidab endamisi lugedes jõukohaseid sisulisi ja keelelisi ülesandeid;
- annab abivahendite toel edasi loetud tekstilõikude sisu (valikjutustamine);
- valib ja kasutab jutustamiseks sobivaid abivahendeid;
- kirjeldab jutustamisel situatsioone ja objekte plaani alusel ning hindab tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise vastavust moraalinõuetele.

Õppesisu

Lugemistehnika

- Sisult ja keeleliselt jõukohase teksti sõnahaaval ja/või ladus (süntagmade kaupa) häälega lugemine.
- Mõne lihtsama lõigu lugemine endamisi (kuni 1/3 tekstist).
- Väljendite mõistmine
- Tundmatute sõnade leidmine korduval lugemisel (õpetaja juhendamisel).
- Võrdluste ja metafooride tähenduse selgitamine õpetaja juhendamisel.
- Autoritekti keeleline analüüs: tegelasi ja tegevusi kirjeldavad sõnad, arhaismid, tegelaste sõnavara, ülekantud tähendusega väljendid ja tuletised.
- Sünonüümide ja samaviiteliste sõnade kasutamine küsimustele vastates.
- 5–6 sõna või väljendi kasutamine oma kõnes teksti analüüsidest ja taastades.
- Orienteerumine tekstis
- Sisuliste ja keeleliste ülesannete täitmine endamisi lugedes.
- Kõikide mõistmisstrateegiate valikuline suunatud rakendamine.

		<ul style="list-style-type: none">● Seletuste põhjendamine valiklugemise teel.● Repliikide või hargnenud ütluse eesmärgi ja strateegia suunatud sõnastamine.● Ütluste hargnenud sõnastamine kõneleja ja kuulaja seisukohalt.● Vastusrepliigi seostamine eelneva ütlusega.● Emotsioonisõnavara tähenduse täpsustamine. Sõnastuse otstarbekuse ja sobivuse hindamine õpetaja suunamisel (otsustamine õpetaja esitatud variantide põhjal, tähelepanu suunamine tekstis kirjeldatud situatsioonile).● Sõnade, lausete ja lõikude leidmine mõistmisstrateegiast lähtuva või asukohale viitava korralduse järgi. Lõigu sisu kokkuvõttele ja/või alltekstile viitavate lausete leidmine lõigust.● Teabe märgistamine tekstis (sõnade, sõnaühendite, lauseosade ja lausete joonimine või tähistamine markeriga).● Lause sisu ja mõtte väljendamine oma sõnadega, sõnastuse täiendamine ja parandamine vabade laiendite lisamise ning sünonüümide kasutamisega (õpetaja juhendamisel).● Teksti jaotamine lõikudeks, lõikude pealkirjastamine. Teksti pealkirjastamine, olemasoleva pealkirja ümbersõnastamine. Tekstide sisu seostamine ühiskondlik-ajaloolise taustaga, põhjus-tagajärg seoste selgitamine ajas ja ruumis, nende täpsustamine ühiselt.● Sündmuste ja käitumisaktide ahela suunatud mõtestamine.● Kujutluspiltide täpsustamine teksti põhjal: käitumisaktide ja keeruliste stseenide suunatud analüüsimine, objektide ja tegelaste tunnuste ning omaduste teadvustamine.● Küsimuste esitamine kaaslastele tekstis kirjeldatud sündmuste ja tegevuste põhjuse, tagajärje ning eesmärgi kohta (õpetaja suunamisel).● Tegelaste käitumise võrdlemine, nende omavaheliste suhete analüüs. Tegelaste rühmitamine (iseloomujooned, ajalooline taust).● Hinnangu andmine tegelaste käitumisele, hinnangu põhjendamine motiivi/eesmärgi ja tulemuse vahekorra lähtuvalt.
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Eetilise ja emotsionaalse hinnangu võimaliku erisuse teadvustamine (käitus õigesti/valesti, meeldib/ei meeldi). • Soovituste esitamine kaaslastele käitumiseks analoogses olukorras. • Lõigu ja teksti sisukokkuvõtte ja allteksti sõnastamine, seostamine teksti sisuga. Individuaalse sõnastuse täpsustamine ühisvestluses. • Peamõtte seostamine õpilaste kogemustega ja/või käitumisega. • Eneseväljendus (jutustamine) • Tekstilähedane valikjutustamine, olustikusituatsioonide kirjeldamine (“suulise pildi” maalimine). • Abistavad võtted ja vahendid: õpetaja repliigid, kava, tugisõnad (sõnaühendid), avatud lugemik käsitletava tekstiga, mõttelünkadega teesid („mälu kava”). • Õpetaja ja õpilase vahelduv tekstilähedane jutustamine. • Kokkuvõtlik jutustamine: oluliste lausete valimine, üldistava sisuga lausete moodustamine, kavapunktide täiendamine, lõigu ühine lühendamise, jutustuse plaani esitamine. • Kaaslaste jutustamise jälgimine ja täiendamine (aluseks võrdlus autoritekstiga). • Tegelaskuju iseloomustamine plaani järgi. • Kirjaliku teksti koostamine: • Tekstilähedase lühikese kirjaliku ümberjutustuse ühine koostamine kava ja tugisõnade abil, tekstilõikude laiendamine lausetega.
7. KLASS		
7. kl	<p>Teema ja selle olulisus: Suuline väljendusoskus ja suhtlemine</p> <p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • saab aru selget teavet sisaldavast igapäevasest kõnest; 	<p>Õppesisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate, sh vastandlike arvamuste mõistmine ja väljendamine ühistegevuses, kokkuleppe otsimine. Reageerimine agressiivsetele väidetele. • Oma seisukoha selgitamine kaaslastele ja kaaslaste rühmale, oma arvamuse põhjendatud kaitsmine.

7. kl	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab seisukohtade võimalikku erinevust suhtlemisel, selgitab oma seisukohti; • otsib teavet teistelt inimestelt; • tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades, osaleb dialoogis õpitud lausemallide põhjal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poiste-tüdrukute suhtlemise kujundamine: kontakti adekvaatne loomine ja jätkamine, häbematuses, valehäbist hoidumine. • Teabe hankimine ja suuline edastamine sõltuvalt situatsioonist: eri suhtluspartnerid ja/või - paigad; täiendava teabe küsimine arusaamatuste korral, teabe täiendamine või konkretiseerimine, osalemine dialoogis ja polüloogis (rohkem kui kahe inimese vestluses). • Sündmuse kirjeldamine oma ja teiste positsioonilt. Teiste ja oma käitumise otstarbekuse hindamine eesmärkidest, tunnetest ja tingimustest sõltuvalt. • Teistes õppeainetes omandatud teadmiste sõnastamine ja ainesõnavara kasutamine eesti keele tundides.
	Teema ja selle olulisus: Tunnetustegevuse arendamine	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • orienteerub talle mõistetavate sündmuste ajalistes ning põhjuslikes seostes; • kasutab õpetaja suunamisel teabe hankimiseks teksti, teabekirjandust või interneti. 	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> • Tähelepanu keskendamine teabe valikulisele hankimisele pikemast tekstist või mitmest teabeallikast. Sündmuste ajaliste (käitumisaktide järgnevus, üheaegsus) ning põhjuslike seoste (erinevad eesmärgid ja tingimused) mõistmine. • Põhjuste ahela teadvustamine sündmuste ajalises kirjelduses, põhjuslike ja mittepõhjuslike seoste eristamine kirjeldatud sündmuste ahelas. • Ühiskondlike ja looduslike põhjus-tagajärg seoste eristamine. • Õpitud toimingute kontrollimine ja planeerimine. • Teabekirjanduse kasutamine. Interneti ja meedia võimalused
	Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Lause	
Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; • mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalausete väljendatud suhteid ja seoseid; 	Õppesisu Lihtlause <ul style="list-style-type: none"> • Alus- ja öeldisrühm. • Lausemallide aktiveerimine, teiste ainete sõnavara kasutamine lausetes, lausete muutmine ja laiendamine, eri ainetes kasutatavate uute lausemallide õppimine. 	

7. kl

- orienteerub mõistetavate sündmuste ajalistes ja põhjuslikes seostes.

- Mitme küsilause moodustamine ühe väitlause alusel, suletud (kas? ega?) ja avatud (kes? kus? jne) küsimuste rühmad.

- Lihtlause kaastekstis.

Koondlause

- Loetelu.
- Korduvad lauseliikmed: alused, öeldised, sihitised, määrused, täiendid, öeldistäited.
- Korduvate lauseliikmete laiendid.
- Sidesõnad ja, ning, ega, ehk, või, kui ka. Koondlause tähenduse sõltuvus sidesõnast.
- Koma kasutamine.
- Koondlause kasutamine tekstis, koondlause moodustamine teksti põhjal.

Liitlause

- Liitlausete leidmine tekstist, nende mõistmine.
- Liitlausete moodustamine lihtlausetest ja/või skeemide järgi.
- Ajasuhteid väljendavad liitlauseid.
- Tegevuse üheaegsuse ja järgnevuse väljendamine rindlausega: sidesõnad ja, ning.
- Ajasuhete väljendamine põimlausega: sidendid ja, ning, kui, siis, enne seda kui, pärast seda kui. Lausete grammatilise tähenduse mõistmine, lausete koostamine skeemi ja analoogia alusel. Lausete transformeerimine.
- Põhjuslikke suhteid väljendavad liitlauseid. Tegevuste, sündmuste põhjused ja tagajärjed, nende väljendamine lausega. Sidendid ja, ning, sellepärast, sest. Lausete mõistmine, koostamine.
- Tegevuse eesmärki väljendamine liitlauseid. Sidendid et, selleks et.
- Põhjuse ja eesmärgi ning vastavate osalausete eristamine. Lausete mõistmine ja koostamine.
- Vastandamist-eraldamist väljendavad liitlauseid. Sidendid aga, kuid, ent, vaid, ja, või. Lausete mõistmine ja koostamine.

7. kl		<ul style="list-style-type: none"> • Objektisuhteid väljendavad liitlaused. Pealause sihilise tegusõna juurde kuuluv sihitiskõrvallause. Sidendid et, kuidas, kes (kelle jne), mis (mille jne). Lausete mõistmine ja koostamine. • Atributiivsust väljendavad liitlaused. Pealause lõpus oleva nimisõna laiendamine täiendkõrvallausega. Sidendid mis (mille jne), kes (kelle jne). Lausete mõistmine ja koostamine. • Otsekõne ütluse muutmine kaudseks. Saatelause muutmine pealauseks ja otsekõne muutmine sihitiskõrvallauseks. • Asesõnade asendamise lihtsamad juhud.
	Teema ja selle olulisus: Sõnavara	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuletab sõnu õpitud liidetega; • moodustab liitsõnu; • teab muutevormi grammatilist tähendust; • kasutab sõnade käände- ja pöördevorme, analüüsib sõnavormide koostist. 	<p>Õppesisu Sõnaliigid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kujutlused sõnaliikide üldisest (kategoriaalsest) tähendusest, grammatilisest tähendusest ning formaalsetest tunnustest. • Kahe tunnuste rühma (semantilised, formaalsed) eristamine. • Käände- ja pöördevormid. • Sama suhet väljendavad käändevormid (koht, aeg jne). <p>Nimisõna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimisõna semantilised ja formaalsed tunnused. • Nimi ja nimetus. • Nimisõna algvorm ja muutevormid. • Sama suhet väljendavad käändevormid (koht, aeg jne). • Nimisõnade moodustamine liidete abil: -ja, -mine, -la, -nik, -kond, -stik. • Tuletatud nimisõnade tähendus, sama tuletusliitega sõnade rühmatähendus, sõnatähendus. • Muutevormid, nende kasutamine sõnaühendis ja lauses. • Süntaksiküsimuste esitamine sõnavormide täpsustamiseks, morfoloogiaküsimuste esitamine sõnavormi kohta sõnaühendis ja lauses.

7. kl

- Liitnimisõna
- Eristamine sõnaühendist, liitnimisõna sõnaühendis.
- Allrühmade nimetuste moodustamine.

Omadussõna

- Omadussõna semantilised ja formaalsed tunnused.
- Omadussõna kasutamine koos nimisõnaga, omadussõna tähenduse mõistmine kontekstis, sõnaühendi kasutamine tekstis.
- Kesksõnade moodustamine analoogia alusel, kesksõnade kasutamine täiendina.
- Omadussõnade moodustamine tuletusliidete abil: liited -ne, -lik, -line, -jas, -kas.
- Tuletatud sõnade tähendus (sõnarühm, sõna), muutevormid, kasutamine sõnaühendis ja lauses.
- Kirjelduste koostamine.

Arvsõna

- Tunnused, rühmad (põhi- ja järgarvsõnad).
- Rooma numbrid (I-XXV).
- Arvsõna muutevormide kasutamine kontekstis. Arvsõnade õigekiri.

Tegusõna

- Lähedase tähendusega tegusõnade rühmad, nende kasutamine sama tegevussituatsiooni sõnastamisel.
- Tegusõna muutevormid: ma- ja da-tegevusnimi: olevik, liht-, täis- ja enneminevik.
- Tingiva ja kaudse kõneviisi vormide suunatud moodustamine (küsimused, analoogia) ja kasutamine lauses.
- Käskiva kõneviisi vormide moodustamine (ainsuse ja mitmuse 2. pööre) ja kasutamine dialoogis.
- Umbisikuline tegumood. Võimaliku tegevuses osaleja või objekti tuletamine kontekstist.
- Ühendteigusõna: tähenduse konkreetsus, sõnaühendite moodustamine, abimäärsõnad ühendteigusõna koostises, nende asukoht lauses. Ühendteigusõna kasutamine tingimuslauses.

7. kl		Võõrsõna <ul style="list-style-type: none"> • Võõrsõna tunnused ja nende tähendus. • Võõrsõnade rühmitamine tunnuste alusel.
	Teema ja selle olulisus: Kirjutamine	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ja kasutab tähekasutusreegleid; • kasutab õpitud ortograafiareegleid õpetaja suunamisel; • kirjutab lühikesi lihtsaid sõnumeid, sh isiklikke kirju, teateid igapäevaelu kohta. 	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> • Foneemanalüüs ja õigekiri • Veaotlike häälikute määramine ja õigekiri. • Erandlik g, b, d s-i kõrval. • Liitsõnade õigekiri. • i ja j õigekiri. • Õpitud tuletusliidete õigekiri. • Enesekontroll.
	Teema ja selle olulisus: Keeleteadmised ja -oskused	
	Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> • Häälikurühmade tundmine, tähestiku kasutamine. • Tähekasutusreeglite kasutamine: lihthäälikute ja häälikuühendite reeglipärane kirjutamine. • Õpitud ortograafiareeglite kasutamine tähelepanu juhtimisel: nõrk sulghäälik s-i kõrval, liitsõnade õigekiri, h ja j-i kasutamine, liidete õigekiri (nt käija). • Lausete koostamine õpitud lausemallide ulatuses. • Sõnatuletus õpitud liidetega.
Teema ja selle olulisus: Lugemine		
Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • loeb jõukohast võõrast teksti kõne tempos mõningase 	Õppesisu Lugemistehnika	

	<p>ilmekusega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • täidab endamisi lugedes sisulisi ja keelelisi ülesandeid, loeb õpetaja juhendamisel temaatilisi lõike; • jutustab abivahendite toel edasi loetud ja analüüsitud teksti sisu; • valib või koostab õpetaja suunamisel jutustamiseks sobiva abivahendi (tugisõnad, graafiline kava); • kirjeldab ja võrdleb tegelasi plaani alusel, hindab tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise vastavust moraalinõuetele; • iseloomustab tekstis kirjeldatud tegelasi plaani järgi, oskab neid rühmitada teadaoleva(te) tunnus(t)e alusel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uue sisult ja keeleliselt jõukohase teksti häälega lugemine kõne tempos ja endamisi ülesandega lugemine lõikude kaupa (kuni pool tekstist). • Õpitud teksti ladus ja ilmekas lugemine kõne tempos (selgus, loogiline rõhk, toon). <p>Sõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tundmatute sõnade leidmine lugemisel ja sõnatähenduse ühine selgitamine, sõnastiku kasutamine. • Sõna kaastekstis: lause ja/või lõigu tähenduse sõltuvus kasutatud sõnadest ja väljenditest (piltlikud väljendid, võrdlused, metafoorid, arhaismid, tegelaste sõnavara). • Võrdluste ja metafooride mõistmine ja kasutamine õpetaja juhendamisel. • 5–6 sõna või väljendi aktiveerimine teksti analüüsides ja taastades. <p>Teksti analüüs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eri mõistmisstrateegiate kasutamine õpetaja suunamisel. • Mõtteseoste leidmine lausete ja lõikude vahel. Uute tekstis kirjeldatud teadmiste või arusaamatu teabe märkamise õpetaja suunamisel. • Seoste leidmine kirjeldatud sündmuste vahel. Sündmuste ajaliste seoste (käitumisaktide järgnevus, üheaegsus) mõistmine; samaaegsete sündmuste teadvustamine ja vastandamine. • Põhjuslike seoste (erinevad eesmärgid ja tingimused) mõistmine. Põhjuse ahela teadvustamine, põhjussuhetes olevate sündmuste, stseenide kirjelduse leidmine sündmuste ahelast. • Ühiskondlike, isiklike ja looduslike põhjus-tagajärg seoste eristamine. Tahan/vajan erisus. Tahan (miks ütlen) selleks (milleks ütlen) kuidas ütlen. • Oletuste ja järelduste sõnastamine. <p>Dialogi analüüs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suhtlusaktide üldiste ja ütluse/repliigi konkreetsete motiivide ning strateegiate eristamine õpetaja suunamisel (miks? – milleks? – kuidas?). Samasugust üldist eesmärki täitvate ütluste ja strateegiakorduste leidmine (temaatiline lugemine). • Strateegia muutmise märkamise õpetaja juhendamisel (valiklugemine).
--	--	---

- Ütluste hargnenud sõnastamine (teabe tuletamine).

Valik- ja temaatiline lugemine

- Valiklugemine üleminekuga temaatilisele lugemisele: sõnade ja lausete leidmine lõigus, mingit teemat kajastavate lõikude leidmine ühe teksti ulatuses (mitme lause või lõigu leidmine ühe ülesande põhjal).
- Teabe märgistamine tekstis (sõnade, sõnaühendite, lauseosade ja lausete allajoonimine või markeriga tähistamine).
- Lõigu või teksti mõtte väljendamine oma sõnadega, kokkuvõttele ja/või alltekstile viitavate keeleüksuste leidmine autoritekstist.
- Küsimuste esitamine teksti kohta sündmuse põhjuste ja tagajärgede väljaselgitamiseks, järelduste tegemiseks, puuduva teabe tuletamiseks.
- Tegelaste käitumise analüüs
- Tegelaste rühmitamine (iseloомуjooned, ajalooline taust).
- Tegelaste käitumise, mõtete ja elamuste võrdlemine.
- Hinnangu andmine tegelaste käitumisele (motiivid, käitumisakt ja selle sõltumine tingimustest, tulemus).
- Hinnangu põhjendamine käitumismotiividest ja tulemustest lähtuvalt (mida sooviti, mis oli tulemus).
- Teksti peamõtte sõnastamine
- Peamõttele (sisu kokkuvõtte ja alltekst) osutavate lausete (lõikude) leidmine tekstist; lõigu ja teksti peamõtte sõnastamine ja selle täpsustamine ning põhjendamine originaalile viidates.
- Peamõtte seostamine õpilase kogemustega.
- Eneseväljendus (jutustamine)

Teksti kavastamine

- Märkmete tegemine: tegelasi iseloomustavad sõnad, tugisõna ja -sõnaühendid kava juures.
- Lihtkava ja jooniskava ühine koostamine, kavade kasutamine.
- Teksti taastamine

		<ul style="list-style-type: none"> ● Tekstilähedane valik- ja temaatiline jutustamine; abivahendite individuaalne valimine ja kasutamine. ● Kokkuvõtliku jutustamise harjutamine, sh tekstilähedase jutustuse plaani eelnev esitamine. ● Tegelaste iseloomustamine ja võrdlemine plaani järgi. ● Jutustamise õppimine tegelase rollis (lähtutakse tegelase eesmärkidest, mõtetest ja tunnetest). ● Looduskirjelduste koostamine plaani järgi: tekstilähedane kirjeldamine, oma sõnadega kirjeldamine. ● Teksti laiendamine: puuduva teabe tuletamine (järeldamine, oletamine). ● Kirjaliku teksti koostamine ● Tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse koostamine ühiselt loodud kava ja esitatud keelevahendite abil (tugisõnad, - sõnaühendid). ● Kirjandi kirjutamine pildi ja tugisõnade toel; pildi ja kava põhjal. ● Looduskirjelduse koostamine plaani järgi.
--	--	--

8. KLASS

8. kl	<p>Oodatavad õpitulemused 8. klassi lõpuks</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hindab oma ja teiste käitumise otstarbekust ja moraalinõuetele vastavust tavasituatsioonides, iseloomustab plaani järgi tegelasi ja tegelasrühmi ning nende käitumist; 2) märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust, reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ja vastandlikele seisukohtadele; 3) analüüsib suunavate küsimuste abil dialoogi; 4) kasutab teabe saamiseks õpetaja juhendamisel erinevaid allikaid; 5) tutvustab kaaslastele ühte loetud raamatut; 6) loeb ja analüüsib jõukohast teksti ning täidab ülesandeid õpitud mõistmisstrateegiatega ulatuses; 7) esitab küsimusi teksti kohta mõistmisstrateegiatest lähtuvalt; 8) märgistab suunamisel olulist teavet väljendavaid teabeüksusi tekstis, teeb märkmeid tekstide põhjal;
--------------	---

	<p>9) taastab õpitud teksti suuliselt erineval viisil: tekstilähedaselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt; vajaduse korral rakendab tuttavaid abivahendeid;</p> <p>10) kirjeldab abiga tegevusi ja sündmusi oma kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal;</p> <p>11) koostab pärast ühist arutelu tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse, kokkuvõtte või referaadi;</p> <p>12) koostab õpitud tarbekirja etteantud näidise järgi;</p> <p>13) tunneb ära ja moodustab pöörde- ja käändevorme, vajaduse korral toetub näidisele;</p> <p>14) tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab kõnes tuletisi;</p> <p>15) kasutab õpitud lausemalle suulises ja kirjalikus tekstis;</p> <p>16) kasutab omandatud õigekirjaoskusi iseseisvates kirjalikes töödes, oskab vajaduse korral kasutada abistavat materjali.</p>	
8. kl	<p>Teema ja selle olulisus: Suuline väljendusoskus ja suhtlemine</p>	
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="286 619 1043 1364"> <p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab teabe saamiseks õpetaja juhendamisel erinevaid allikaid; • märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust ja reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ning vastandlikele seisukohtadele; • analüüsib suunavate küsimuste abil dialoogi; • koostab õpitud tarbekirja etteantud näidise toel. </td> <td data-bbox="1043 619 2092 1364"> <p>Õppesisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suulise ja kirjaliku teabe hankimise võimaluste teadvustamine, teabe hankimine suhtluspartnerilt. • Teabe suuline ja kirjalik edastamine sõltuvalt suhtluseesmärgist, strateegia valimine. • Erinevate ja vastandlike arvamuste eristamine, oma seisukohtade kaitsmine kokkuleppe otsimisel, mõnest oma seisukohast loobumise harjutamine kujuteldavas situatsioonis. • Dialoog. Suhtlemissituatsiooni komponentide teadvustamine: suhtluspositsioonid (situatiivsed ja sotsiaalsed rollid, hoiakud ja koostöövalmidus), motiividest tulenevad eesmärgid ja strateegiad, ütluse sisuline ja keeleline sobivus (ütluste valimine). • Kaaslaste ütluste analüüs õpitud oskusi kasutades. • Teabe seostamine ja sõnastamine eri suhteid väljendavate liitlausete abil. • Eri põlvkondade suhtlemiseärasuste teadvustamine: lapsed-vanemad-vanavanemad, noorukid-täiskasvanud. • Poiste-tüdrukute vastastikune suhtlemine, kiindumuse väljendamine. </td> </tr> </table>	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab teabe saamiseks õpetaja juhendamisel erinevaid allikaid; • märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust ja reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ning vastandlikele seisukohtadele; • analüüsib suunavate küsimuste abil dialoogi; • koostab õpitud tarbekirja etteantud näidise toel.
<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab teabe saamiseks õpetaja juhendamisel erinevaid allikaid; • märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust ja reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ning vastandlikele seisukohtadele; • analüüsib suunavate küsimuste abil dialoogi; • koostab õpitud tarbekirja etteantud näidise toel. 	<p>Õppesisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suulise ja kirjaliku teabe hankimise võimaluste teadvustamine, teabe hankimine suhtluspartnerilt. • Teabe suuline ja kirjalik edastamine sõltuvalt suhtluseesmärgist, strateegia valimine. • Erinevate ja vastandlike arvamuste eristamine, oma seisukohtade kaitsmine kokkuleppe otsimisel, mõnest oma seisukohast loobumise harjutamine kujuteldavas situatsioonis. • Dialoog. Suhtlemissituatsiooni komponentide teadvustamine: suhtluspositsioonid (situatiivsed ja sotsiaalsed rollid, hoiakud ja koostöövalmidus), motiividest tulenevad eesmärgid ja strateegiad, ütluse sisuline ja keeleline sobivus (ütluste valimine). • Kaaslaste ütluste analüüs õpitud oskusi kasutades. • Teabe seostamine ja sõnastamine eri suhteid väljendavate liitlausete abil. • Eri põlvkondade suhtlemiseärasuste teadvustamine: lapsed-vanemad-vanavanemad, noorukid-täiskasvanud. • Poiste-tüdrukute vastastikune suhtlemine, kiindumuse väljendamine. 	

8. kl		<ul style="list-style-type: none"> • Ebaviisakatele repliikidele reageerimine. Käitumise otstarbekuse ja moraalinõuetele vastavuse hindamine, individuaalne ja rühmakäitumine. • Käitumist mõjutavate ajalooliste, ühiskondlike ja looduslooliste tingimuste teadvustamine. • Kirjalike tekstide koostamine: vabas vormis tarbekiri (kiri, teade, kutse, seletuskiri, avaldus, allkiri, volitus, elulookirjeldus); blankettide täitmine (teenuste arveldused, ajakirjanduse tellimine, e-poe kasutamine).
	Teema ja selle olulisus: Tunnetustegevuse arendamine	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • hindab oma ja teiste käitumise otstarbekust ja moraalinõuetele vastavust tavasituatsioonides; • käitub otstarbekalt ja moraalinõuetele vastavalt kogetud situatsioonides; • märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust, reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ja vastandlikele seisukohtadele; • kasutab tuttavat teabekirjandust juhendamisel. 	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> • Tähelepanu keskendamine kestva samalaadse tegevuse jooksul: teabe otsimine, tekstide koostamine, ühisvestlus-väitlus, tekstide kuulamine jm. • Taju arendamine: objekti osade ja tegevustseenide analüüsimine, tajutud teabe sõnastamine. • Mõtlemise ja mälu arendamine: üldistamis- ja konkretiseerimisstrateegiate rakendamine, erilaadsete seoste loomine. • Põhjus-tagajärg-seoste ahela ning sündmust kirjeldava mitme põhjuse teadvustamine. • Enesekontrolliharjumuste kujundamine, planeerimise osatähtsuse teadvustamine. Teabekirjanduse kasutamine õpetaja suunamisel.
	Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Lause Lauseõpetuses on rõhuasetus nii 8. kui ka 9. klassis lausemallist olenevalt lausetähenduse mõistmisel ning muuteharjutustel. Praktiline lauseõpetus toetub osaoskustele moodustada sõnavorme ja sõnu, mõista nende tähendust ning sõnade seost (tegusõna- ja nimisõnafraase). Konteksti lausetähenduse mõistmiseks on oluline analüüsida lausetevahelisi seoseid (kasutada lokaalse sidususe strateegiat). 8. klassis on lauseõpetuse käsitlemise eesmärgiks anda ülevaade kõigist eesti keele lausetüüpidest. Ülevaade jääb praktilisele tasemele: analüüsitakse ja võrreldakse erinevate lausete tähendust, koostatakse lauseid skeemide ja analoogia alusel, harjutatakse intonatsiooni, lausete transformeerimist. Lausetüüpide formaalset analüüsi õppekava ette ei näe.	
Õpitulemused	Õppesisu	

8. kl

Õpilane:

- mõistab ja kasutab õpitud lausemalle suuliselt ja kirjalikus tekstis.

Lause

- Lausete moodustamine, muutmine, laiendamine, ühendamine.
- Liht-, koond- ja liitlause eristamine, terminite kasutamine

Lihtlause

- Äratundmine, peamised formaalsed tunnused.
- Alus, öeldis ja nende laiendid lauses. Süntaksiküsimused.
- Väit-, küsi- ja käsk-, soov- ja hüüdlause, nende vastastikune transformeerimine. Sõnade järjekord lauses.
- Kaastekstisidusad laused: lausete sisuline ja vormiline sõltumine eelnevast lausest. Lausete muutmine kaastekstisidusaks.
- Aluseta või öeldiseta laused tekstis, sh repliigid dialoogis.
- Korduvad lauseliikmed ja osalaused.
- Suulise kõne lausungite muutmine grammatiliselt korrektseteks lauseteks. Suuliselt esitatud teabe edastamine kirjalikult.
- Suuline ja kirjalik dialoog. Dialoogi lühikese vastusrepliigi asendamine hargnenud lause või lauserühmaga ja vastupidi.
- Küsimuste esitamine dialoogi repliikide sisu kohta.
- Otsekõne muutmine kaudseks.

Koondlause

- Koondlauset moodustavad ja erilaadseid tunnuseid väljendavad põhisoona rinnastavad laiendid.
- Korduvad põhisoona ja laiendid (sihitised, määrused, täiendid).
- Koondlause korduvate lauseliikmete laiendid: seoste leidmine kahel tasandil (põhisoona laiend, laiendi laiend).
- Koondlause tähenduse sõltumine sidesõnadest ja, ning, ehk, ega, või, nii ... kui ka.
- Koondlausete moodustamine.
- Kirjavahemärgid koondlauses.

Liitlause

- Liitlause tähenduse ja struktuuri analüüs. Rindlause. Põimlause. Osalaused. Alus ja öeldis osalausetes.

8. kl

- Sõnade ja sõnaühendite tähenduse seletamine liitlausega: sobitamine, suunavad küsimused osalause kohta.
- Osalausetega väljendatud mõtete teadvustamine ja seoste seletamine. Küsimuste (küsilause, süntaksiküsimus) esitamine osalause kohta.
- Sidendite tähenduse mõistmine.
- Liitlausestes väljendatavad suhted:
 - tegevuste vastandamine (Vend kirjutab, aga õde loeb.);
 - koht (Sõitsin sinna, kus mind oodati.);
 - aeg: üheaegsus ja järgnevus (Läksin õue, vihma sadas kõvasti. Läksin õue ja varsti hakkas vihma sadama.);
 - põhjus (Ilmar kastis lilli, sest muld oli kuiv.);
 - eesmärk (Mai võttis korvi, et aiast õunu tuua.).
- Ühe ja sama suhte väljendamine erinevate lausemallidega: erinevad sidendid, osalause paigutus.
- Teabe sarnasuse/erinevuse mõistmine, lausete suunatud transformeerimine.
- Liht-, koond- ja liitlause eristamine, terminite kasutamine.
- Eri lauseehitusega samasisuliste tekstide võrdlemine (sama teabe esitusviiside teadvustamine).
- Koond- ja liitlause moodustamine lihtlausest ja vastupidi (analoogia põhjal).
- Koond- ja liitlause koostamine, transformeerimine ja rakendamine.
- Lühivastuse asendamine dialoogis liitlausega ja vastupidi.
- Pealause sihilist tegusõna täpsustavad sihitiskõrvallused. Sihilise tegusõna ja sihitiskõrvallause seos, küsimuse esitamine osalause kohta (ütles mida?), sidendid et, kuidas, miks, kus, millal, kas, kes, mis jne.
- Otsekõne. Otsekõne väljendamine kaudselt sihitiskõrvallause abil. Isikuliste asesõnade ja tegusõna vormide kasutamine kõnes.
- Pealause nimisõna täpsustavad täiendkõrvallused: põhisõna ja osalause seos, osalause asetus, sidendid.

Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Sõnavara

8. kl

Õpitulemused

Õpilane:

- tunneb ära, mõistab ja moodustab pöörde- ja käändevorme, vajaduse korral toetub näidisele;
- tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab kõnes tuletisi.

Õppesisu

Sõnaliigid

- Teadmiste süvendamine sõnaliikidest (nimisõna, omadussõna, tegusõna, arvsõna, määrsõna): morfoloogilised tunnused, küsimused, funktsioon lauses, semantilised rühmad ja nende üldistatud tähendus; terminite tundmine.
- Sõnaliikide eristamine.
- Samatüveliste sõnade tuletamine (kiirustama, kiirus, kiire, kiiresti), tähenduslik eristamine.
- Tuletatud sõnade kasutamine sõnaühendis ja lauses.

Nimisõna

- Nimi ja nimetus, liigi ja alaliigi nimetus. Nimede ja nimetuste õigekiri, suur ja väike algustäht.
- Tuletised ja liitsõnad.
- Nimisõna morfoloogilised tunnused ja süntaktiline funktsioon (alus, põhisõna, laiend).
- Nimisõna sõnaühendis, laiendi leksikaalne ja vormiline sõltumine põhisõnast. Morfoloogia- ja süntaksiküsimus.
- Aluse seos öeldisega.
- Nimisõna käänamine.
- Tutvumine käänamistabeliga: käänete nimetused ja küsimused.
- Sama käändevormi erinevad grammatilised tähendused.
- Ühe ja sama sõna vormide kasutamine erinevates funktsioonides, rakendamine sõnaühendites, lausetes ja kontekstis.
- Laiendi käändevormide moodustamine sõltuvalt põhisõnavormist.
- Mitmuse tunnuse valimine ja õigekiri.
- Nimisõnade tuletamine
- Nimisõnade tuletamine, tuletusliited: -ur, -ar, -nna. Tuletatud sõnade tähendus.
- Samatüveliste sõnade tuletamine ja tähenduse eristamine, sõnade rühmitamine tuletusliidete tähenduse alusel.
- Tuletatud sõnadest käändevormide moodustamine, nende kasutamine sõnaühendis ja

8. kl

lauses.

- Moodustatud sõnade tähenduse suunatud võrdlemine üldistusastmest lähtudes (rühmad, allrühmad, rühmitusalused).
- Varemõpitud liidetega tuletiste kasutamine kõnes.

Omadussõna

- Esemete, olendite, nähtuste tunnused ja omadused ning nende väljendamine omadussõnade abil.
- Omadussõna süntaktiline funktsioon (täiend – punane pall, öeldistäide – pall on punane).
- Mitu omadussõna põhisõna laienditena.
- Omadussõna käänamine koos nimisõnaga.
- Võrdlusastmed.
- Liitomadussõnade õigekiri.
- Omadussõna tuletamine: tuletusliited: -ne, -lik, -line, -tu, -jas, -kas, eba-, mitte-.
- Tuletatud sõnade rühmitamine tuletusliidete tähenduse alusel, muutmine ning kasutamine sõnaühendis ja lauses.
- Omadussõnade kasutamine objekti osade kirjeldamisel, tegevussteenide konkretiseerimisel.

Arvsõna

- Põhi- ja järgarvsõnad, nende muutevormid. Järgarvsõnade tuletamine.
- Rooma numbrid I-XXX.
- Arvsõna muutevormide kasutamine sõnaühendis ja lauses. Arvsõnade õigekiri.

Määrsõna

- Määrsõna tunnused, tähendusrühmad.
- Määrsõna sõnaühendis (tegevuse tunnus) ja lauses.
- Määrsõnade tuletamine: tuletusliited: -sti, -lt, -ti/di.
- Samatüveliste omadus- ja määrsõnade kasutamine sõnaühendis ja lauses (tegevuse või objekti iseloomustamine).

Tegusõna

- Tegusõna semantilised (tegevuse/seisundi väljendamine) ja formaalsed tunnused.

8. kl

Esemete, olendite ja nähtuste tegevust või seisundit väljendavad sõnad.

- Tegusõna lauses, tegusõna laiendid.
- Samasse tähendusrühma kuuluvad tegusõnad, nende valimine väljendatava teabe konkretiseerimiseks ja sõnakorduste ärahoidmiseks.
- Samatüvelised tegusõnad (kiirustama, kiirendama).
- Laiendite leksikaalne ja vormiline valimine sõltuvalt tegusõna tähendusest (riietab poega esinemiseks, riietub esinemiseks).
- Tegusõnade mitmetähenduslikkus, laiendite valimine ja kasutamine sõltuvalt kaastekstist (Aeg möödus lennates. Buss möödus majast.)
- Tegusõna grammatilised kategooriad: pöörded (ja isikulised asesõnad), arv, aeg, kõne, tegumood, kõneviis.
- Lause tähenduse sõltumine tegusõna grammatilistest kategooriatest. Muuteoperatsioonid.
- Tegusõna vormide aktiveerimine.
- Ühendteigusõna, selle kasutamine lauses.
- Ülevaade kesksõnadest ja nende grammatilisest tähendusest. Kesksõnad täiendi funktsioonis: olendi või objekti tunnuste väljendamine.
- Kesksõnade moodustamine analoogia alusel ning rakendamine sõnaühendis ja lauses. Tegusõna asendamine kesksõnaga (käisid – oled/olid käinud), kontekstisidusate lausete moodustamine.

Liitsõna

- Liitsõnade semantilised rühmad, sõnaühendi muutmine liitsõnaks, tähenduse muutumine.
- Tuletusliited liitsõnades, sõnatähenduse mõistmine.
- Liitsõnade moodustamine: tuletised liitsõna komponendina.
- Liitsõnade õigekiri.

Võõrsõna

- Õppeainetes kasutatavate võõrsõnade mõistmine.

Teema ja selle olulisus: Kirjutamine

8. kl	8. ja 9. klassi õpetuse eesmärk on saavutada võimalikult õige kiri ja rakendada kirjutamisoskust ühe operatsioonina teiste ülesannete täitmisel.	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • kasutab omandatud õigekirjaoskusi iseseisvates kirjalikes töödes õpetaja suunamisel; • oskab vajaduse korral kasutada abistavat materjali. 	Õppesisu Foneemanalüüs ja õigekiri <ul style="list-style-type: none"> • Veaohtlikud häälikud sõnas. Veaohtlike häälikute õigekiri. • Vöörhäälikud ja tähed. Vöørsõnad: hääldus, õigekiri. • Vöørsõnade, vöörpärase ja keeruliste kohanimede õigekiri. Õigekirja kontrollimine interneti abil. • k, p, t ja g, b, d heliliste häälikute kõrval. • Järgsilpide sulghäälikute, liitsõnade ja liidete õigekiri. • Kaashäälikuühend: liitsõnade liitumiskohal, liidetega sõnades sõna tüve ja liidete piiril. • Liited -ki ja -gi, liidetega sõnade tähendus ja õigekiri. • Oma õigekirjaoskuse ja selle kontrollimise võimaluste teadvustamine.
	Teema ja selle olulisus: Keeleteadmised ja -oskused	
	Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> • Tähestiku rakendamine sõnaraamatute kasutamisel. • Õpitud ortograafiareeglite kasutamine tähelepanu juhtimisel. • Sõnaliikide tundmine ja vastavate terminite kasutamine. • Käänamistabeli tundmine: käändenimetus, küsimus, sõnavormi äratundmine ja moodustamine. • Muutevormide ja grammatiliste tähenduste mõistmine. • Liht-, koond- ja liitlausete eristamine. Lausete moodustamine ja transformeerimine. • Liitlausetega väljendatud seoste mõistmine, lausete praktiline kasutamine.
Teema ja selle olulisus: Lugemine		
Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu	

8. kl

- loeb jõukohast teksti häälega ladusalt ja endamisi teabe hankimiseks;
- loeb jõukohast teksti endamisi sihipäraselt, häälega, mõistmiseks vajaliku selguse ja intonatsiooniga;
- täidab jõukohast teksti analüüsid ülesandeid õpitud mõistmisstrateegiate ulatuses;
- oskab esitada küsimusi teistele ja endale teksti kohta mõistmisstrateegiatest lähtuvalt ning neile küsimustele vastata;
- koostab teabe hankimiseks eesmärgist lähtuvalt küsimuste kompleksi teksti(de) kohta;
- taastab õpitud teksti suuliselt erineval viisil (õpetaja suunamisel): tekstilähedaselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt, rakendades analüüsi käigus koostatud/kasutatud abivahendeid;
- iseloomustab tegelast ja tegelasrühma plaani järgi, seletab ja hindab nende käitumist;
- kirjeldab tegevusi ja sündmusi teistele arusaadavalt kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal (abiga);
- koostab pärast ühist arutelu tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse või kokkuvõtte.

Lugemistehnika

- Tutvumine mõne õpetaja poolt soovitatud Eesti kirjaniku ja tema teosega.
- Sisult ja keeleliselt jõukohase teksti ladus häälega lugemine kõne tempos.
- Sihipärane endamisi lugemine (kuni 2/3 materjalist).
- Eelnevale analüüsile toetuva ilmeka (kõne tempos) lugemise harjutamine.
- Tooni ja tempo muutmine õpetaja näidise, selgituste ja korralduste alusel.

Orienteerumine tekstis

- Tundmatute sõnade leidmine esmasel või korduval lugemisel, nende tähenduse selgitamine.
- Tähenduste täpsustamist vajavate sõnade leidmine iseseisval lugemisel.
- Autorite sõnavara võrdlemine samateemalistes tekstides.
- Võrdluste ja metafooride leidmine, selgitamine ja kasutamine suunamisel.
- Inimest iseloomustavate sõnade tähenduse täpsustamine ja aktiveerimine.

Teksti analüüs

- Teksti mõistmisstrateegiate teadvustamine: küsimuse/korralduse eesmärgi (lause tähendus, lausete seostamine, puuduva teabe tuletamine, väljendusvahendid, kokkuvõtte) mõistmine.
- Küsimusele vastamiseks/korralduse täitmiseks sobiva toimingute teadvustamine (valiklugemine, temaatiline lugemine, meenutamine).
- Õpetaja koostatud küsimuste/korralduste rühmitamine mõistmisstrateegiatest lähtuvalt. Küsimuste/ülesannete suunatud sõnastamine strateegiate kaupa ja neile vastamine.
- Tekstis esitatud ütluste psühholoogilise struktuuri (hoiakud/motiivid, eesmärk, strateegia) teadvustamine õpetaja suunamisel (miks? milleks? kuidas?).
- Vastusrepliigi seostamine eelnevaga (nõustumine või mittenõustumine, täiendava teabe taotlemine jne).
- Suhtlemist kirjeldavate sõnade tähenduse mõistmine ütluse suunatud analüüsi kaudu.
- Arutelud kasutatud repliikide sobivuse ja tulemuslikkuse üle.

8. kl

- Küsimuste esitamine kaaslastele. Küsimuste esitamine endale ja neile vastamine. Kaaslaste küsimuste ja vastuste sobivuse hindamine, abistav täiendamine. Nõustumine enam kui ühe tuletatud seletusega.
- Teabe märgistamine tekstis.
- Tegelaste ja tegelasrühmade käitumise võrdlemine. Käitumise otstarbekuse ja moraalinõuetele vastavuse hindamine (individuaalne ja rühmakäitumine) ühe või mitme samateemalise teksti põhjal, antud hinnangu põhjendamine.
- Käitumist mõjutavate ajalooliste, ühiskondlike ja looduslooliste tingimuste teadvustamine.
- Kirjeldatud ajaloolise tausta võrdlemine tänapäevaga (tingimused, arenguetapid kirjeldatud sündmustest tänapäevani).
- Kirjeldatud tegevuste seostamine looduskirjeldustega.
- Looduskirjelduste analüüs. Objekti või nähtuse oluliste, iseloomulike ja individuaalsete tunnuste/omaduste eristamine. Objekti või sündmuse/stseeni valikuline konkretiseerimine ja üldistamine.
- Teksti peamõtte sõnastamine
- Peamõtet väljendava või peamõttele/alltekstile viitava lõigu (lause) leidmine tekstist; lõigu ja teksti peamõtte sõnastamine ja selle täpsustamine, võrdlemine autoritekstiga, sõnastuse
- Põhjendamine tekstile viidates.
- Peamõtte seostamine õpilaste käitumise ja kogemustega.
- Teksti kavastamine
- Liht-, liit- ja jooniskava ühine koostamine ning kasutamine jutustamisel.
- Eneseväljendus (jutustamine)
- Kasutatavad jutustamise liigid: temaatiline jutustamine (sh tekstilähedane temaatiline jutustamine), kokkuvõtlik jutustamine, tegelaste ja tegelasrühmade iseloomustamine, jutustamine tegelase või tegelasrühma nimel, teksti laiendamine.
- Looduskirjelduste sõnastamine igapäevasõnavara kasutades.
- Enda või kaaslaste jutustatud info kirjalik väljendamine.

8. kl		<ul style="list-style-type: none"> ● Erineva sisuga tekstide võrdlemine ja koostamine loetud teabe või õpilase kogemuse põhjal. ● Märkmete tegemine ja nende kasutamine jutustamisel või ülesannete täitmisel. ● Tegelaste iseloomustamine ja võrdlemine plaani järgi. ● Kirjaliku teksti koostamine ● Tekstilähedane ja kokkuvõtlik ümberjutustus koos hinnanguga sündmustele, tegelastele jne. ● Kirjeldus loodusloolise või geograafilise materjali põhjal. ● Sisuliste märkmete tegemine ja nende kasutamine kirjaliku jutu koostamisel. ● Kirjandi kirjutamine praktilise tegevuse, õppekäigu vm teemal. ● Tööprotsessi või selle osa kirjeldamine. ● Konspekterimine ● Teabe otsimine ja märgistamine: sõnade, sõnaosade, lauseosade ja/või lausete markeerimine. ● Lühendite, sümbolite, emotikonide, joonimise, markerite vm kasutamine teksti lugemise käigus olulise teabe tähistamiseks. ● Märkmete tegemine teabeteksti põhjal, nende hilisem kasutamine teabe taastamisel, küsimustele vastamisel, ülesannete sooritamisel.
9. KLASS		
9. kl	<p>Oodatavad õpitulemused 9. klassi lõpuks</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) suhtleb ja käitub partnerit arvestades olukorrale vastavalt, järgib üldtunnustatud moraalinorme, esitab oma soove, selgitab seisukohti suuliselt ja kirjalikult korrektses eesti keeles, osaleb arutelus; 2) valdab võimetekohaste tekstide funktsionaalse lugemise oskust; 3) nimetab mõnda eesti kirjanikku ja on tutvunud tema loominguga; 4) kasutab eriliigilisi tekste ja erinevaid allikaid teabe hankimiseks, suudab elementaarselt konspekterida; koostab referaadi eelneva analüüsi või plaani alusel; 	

- 5) koostab erinevaid õpitud tarbekirju näidiste alusel;
 6) edastab loetud või kuulnud teksti sisu suuliselt või kirjalikult korrektses eesti keeles;
 7) tunneb eri lausetüüpe, mõistab õpitud lausemallide tähendust, kasutab neid kõnes;
 8) järgib õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid, suudab ise oma tööd kontrollida, leida ja parandada õigekirjavigu.

Teema ja selle olulisus: Suuline väljendusoskus ja suhtlemine

Õpitulemused

Õpilane:

- suhtleb tavaolukorras (perekonnas, eakaaslastega, töökollektiivis, ametiasutuses jne) partnerit arvestades olukorrale vastavalt;
- järgib üldtunnustatud moraalnorme, esitab oma soove, selgitab seisukohti suuliselt ja kirjalikult korrektses eesti keeles, osaleb arutelus;
- mõistab suhtluspartnerite seisukohtade võimalikku sarnasust, erinevust ja vastandlikkust, selgitab oma seisukohti, otsib lahendust erimeelsustele;
- hindab oma ja teiste käitumise otstarbekust ja moraaliohuetele vastavust tavaolukorras, käitub vastavalt olukorrale ja arvestab partnerit;
- kasutab teabe hankimiseks eriliigilisi tekste ja erinevaid allikaid, suudab elementaarselt konspekteerida;
- koostab referaadi eelneva analüüsi või plaani abil;
- koostab õpitud tarbekirju näidiste alusel.

Õppesisu

- Teabe suuline ja kirjalik edastamine hargnenult, kokkuvõtlikult, suuline täiendav selgitamine.
- Tegevuse ühine planeerimine ja korrigeerimine tegevuse käigus, korralduste-soovituste esitamine ja nende täitmine.
- Teiste arvamuste kuulamine vaidlustes, tähelepanu keskendamine kestvale selgitusele,
- oma seisukohtade väljendamine, käitumise ja eksimuste tunnistamine.
- Oskus tunnistada oma puudulikke teadmisi ja oskusi.
- Suhtlemine perekonnas: eri põlvkonnad, abikaasad.
- Suhtlemine töökollektiivis ning ametiasutustes: tööandja ja -võtja, käitumine tööturul.
- Neidude ja noorukite vastastikune suhtlemine kollektiivis ja kiindumuste korral.
- Reeglipärane käitumine ja ootamatud lahendid konfliktsituatsioonides, oma käitumise tulemuse ette kujutamine.
- Hinnangute, ühiste ja erinevate ning vastandlike seisukohtade teadvustamine: koostegevus ja vastuolud perekonnas, kambas-rühmas, koolis ja tööl, ühiskonnas.
- Nähtud ebatavalise sündmuse kirjeldamine (nt autoavarii). Põhjus-tagajärg-seoste ahela ning mitme samaaegselt mõjuva põhjuse teadvustamine.
- Vabas vormis tarbekiri ja blankettide täitmine.
- Kirjalike tekstide koostamine: ümberjutustus (tekstilähedane, kokkuvõtlik, laiendatud); tööprotsessi kirjeldus. Tegevuse planeerimine, sooritamine algoritmi järgi ja variatiivselt.

9. kl

9. kl		<ul style="list-style-type: none"> • Konsepti koostamine kirjaliku teabeteksti järgi: oluliste faktide leidmine; teksti ja lausete lühendamine, lühendite kasutamine; teksti taastamine ja tegutsemise koostatud konsepti järgi, konsepti täiendamine, enesekontroll. • Suulise kõne konspekteerimise harjutamine: temaatiline valiketteütlus, märkmete tegemine (lausete lühendamine, märksõnade ja sõnaühendite kasutamine), konspekteerimine pärast lõigu kuulamist (vajadusel pärast ühisanalüüsi). • Teksti taastamine oma ja teiste konsepti järgi.
	<p>Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Lause Lauseõpetuses kasutatakse sõnaliikide õppimisel omandatud teadmisi ja oskusi. Õpetamisel kasutatakse küllaltki keerulise sõnastusega lauseid, oluline on grammatiliste konstruktsioonide mõistmine, mille aktiivset kasutamist oma kõnes õpilastelt aga ei nõuta.</p>	
	<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb eri lausetüüpe, mõistab õpitud lausemallide tähendust, kasutab neid kõnes; • tunneb sõnamoodustust, kasutab õpitud vorme oma kõnes. 	<p>Õppesisu</p> <p>Lihtlause</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnaühend ja lause, nende tähenduslik erinevus. Sõnaühendite leidmine lausest, sõnaühendi kasutamine lauses. <p>Tekstiväline lause.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laiendatud ja laiendamata lause. • Lause tähenduse sõltumine tegusõna ajast, tegumoest, kõneviisist. • Lause tekstis: sõnajärg, lauseid siduvad sõnad, samaviitelised sõnad, tegusõna ajavormid. • Väit-, küsi- ja käsklause: intonatsioon, lõpumärgid, transformeerimine. <p>Koondlause</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koondlause moodustavad ja erilaadseid tunnuseid väljendavad põhisõna rinnastavad laiendid. Korduvad põhisõnad ja laiendid (sihitised, määrused, täiendid). • Koondlause moodustamine. Sidesõnad ja kirjavahemärgid koondlause. Koondlause tähenduse sõltumine sidesõnadest ja, ning, ehk, ega, või, nii ... kui ka. <p>Liitlause</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rindlause. Osalused, öeldis osaluses, osalause paigutus.

9. kl		<ul style="list-style-type: none"> ● Koma ja/või sidesõnad rindlauses. ● Põimlause. Pealause, kõrvallause(d). Kõrvallause asetus pealause järel, ees või pealause keskel. Hõlmava struktuuriga liitlausete tähenduse mõistmine. ● Liitlausete tüübid: <ul style="list-style-type: none"> ○ sihitiskõrvallause; ○ tegutsemise tingimust väljendav lause: (Kui mul on kindel töökoht, siis ma töötan viis päeva nädalas.); ○ aega väljendav lause: üheaegsus (Läksin randa, puhus tugev tuul) ja järgnevus (Läksin randa ja varsti tõusis tugev tuul.); ○ tegutsemise viisi väljendav lause: (Naersime filmi vaadates nii, et kõhud olid valusad.); ○ põhjust (Ma kastsin lilli, sest muld oli amplis kuiv.) ja tagajärge (Kuna muld oli amplis kuiv, siis lilled närtsisid.) väljendav lause; ○ eesmärki väljendav lause: (Riin läks raamatukokku, et ajakirju lugeda.); ○ kohta väljendav lause: (Käekell ei olnud enam seal, kuhu ma ta panin.); ○ täiendkõrvallause. ● Mitmeosaliste liitlausete mõistmine kirjalikus tekstis. ● Koma ja/või sidesõnad põimlause. ● Samasisulised, kuid erineva struktuuriga laused. ● Sama suhet väljendavad, kuid erineva sisuga laused. ● Lausete rühmitamine väljendatavate suhete järgi. ● Lause moodustamine tegusõnafraasist sõltuvalt. Sama teabe variatiivne sõnastamine, sidendite varieeritud kasutamine. ● Lausete transformeerimine. ● Liht-, koond- ja liitlause (põim- ja rindlause): semantiline ja struktuuriline erinevus, sidendite tähendus ja funktsioonid.
	Teema ja selle olulisus: Praktiline grammatika. Sõnavara	
	Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu Sõnaliigid

9. kl

- tunneb olulisemat keele grammatikast: sõnaliike, käänamist ja pööramist.

- Omandatud teadmiste kinnistamine sõnaliikidest.
- Õpitud sõnaliikide kohta käivate teadmiste ja oskuste süvendamine (äratundmine, küsimuste esitamine), sõnade semantilised rühmad, kasutamine lauses.
- Erinevatesse sõnaliikidesse kuuluvate sõnade tuletamine samast tuletusalusest.
- Tuletatud sõnade rühmitamine kas sõna tüvest, liitest või sõnaliigist lähtuvalt. Sõnarühmade rakendamine sõnaühendites ja lausetes.

Nimisõna

- Käänamistabel, selle kasutamine. Muutevormide moodustamine ning moodustatud vormide rakendamine.
- Nimisõna tuletamine: õpitavad liited -ik, -us, -kas. Õpitud liidete aktiveerimine, tuletatud sõnade tähendus, kasutamine.
- Lõppude, tunnuste, liidete õigekiri.
- Liitnimisõna
- Sõnade liitumismudelid (tüvevariandid): nimetavaline, omastavaline liitumine. Paarissõnad (õed-vennad).
- Lühenenud tüvega liitumine (lugemisoskus), tüvede äratundmine.
- Liitsõnade semantilised rühmad täiendsõnast sõltuvalt: liiki, otstarvet, sugulust vm väljendav täiendsõna.
- Liitsõnade koostis, õigekiri.
- Sõnaühendi ja liitsõna tähenduslik erinevus ja õigekiri. Tuletusliited liitsõnades, sõnatähenduse mõistmine, liitsõna moodustamine.

Omadussõna

- Muutevormide moodustamine koos nimisõnaga. Võrdlusastmed.
- Omadussõna tuletamine: liited -tu, -jas, -kas. Tuletatud sõnade tähendus, kasutamine. Lõppude, tunnuste, liidete õigekiri.

Arvsõna

- Põhi- ja järgarvsõnad, murdarvsõnad. Järgarvsõnade märkimine araabia ja Rooma numbritega (I-XXX).
- Järg- ja murdarvsõnade mõistmine, kasutamine.
- Arvsõna käändevormide moodustamine tabeli, analoogia ja põhisõna vormi

9. kl

alusel.

- Arvsõnade lugemine (numbrid tekstis), kasutamine suulises kõnes.

Asesõna

- Isikulised, näitavad, siduvad, umbisikulised asesõnad, nende tähendus ja kasutamine.
- Asesõnade käänamine analoogia alusel ja tabeli järgi, muutevormide kasutamine tekstis (samaviitelised sõnad).

Määrsõna

- Määrsõnade semantilised rühmad (koha, aja-, viisi- ja seisundi, hulga- ja määra-määrsõnad).
- Määrsõnade tuletamine: õpitavad liited: -lt, -sti, -kesi, -ti.
- Viisimäärsõnade tuletamine omadussõnadest ning nud- ja tud-kesksõnast.
- Hulgamäärsõnade tuletamine arv- ja asesõnadest (kahekesi, mitmekesi).
- Ajamääruse väljendamine liitega -ti (õhtuti).
- Õpitud liidete aktiivne kasutamine kõnes.
- Tegusõna ja lause laiendamine määrsõnaga.

Tegusõna

- Tegusõna lauses öeldisena, tegusõna laiendid (öeldisrühm).
- Lause tähenduse sõltumine tegusõna vormist.
- Ühendteigusõna.
- Tegusõna käändeliste vormide mõistmine sõnaühendis ja lauses.
- Mineviku kesksõnad: nud- ja tud-kesksõnad. Minevikus tekkinud või tekitatud tegevuse või seisundi väljendamine.
- Mineviku kesksõna nimisõna täiendina, mis märgib omadust (loojunud päike, seotud käed).
- Oleviku kesksõnad: v- ja tav-kesksõnad.
- Tegija iseloomustamine v-kesksõnaga (magav koer).
- tav-kesksõna nimisõna täiendina (rajatav mänguväljak).
- Kesksõnade moodustamine, käänamine ja õigekiri.
- Kesksõnavormi ja tegusõna pöördevormi eristamine.

9. kl		<ul style="list-style-type: none"> ● Tegusõna tuletamine. ● Õpitavad liited: -u, -ta, -ata, -ne. ● -u-liitega tegusõnad loodushälte (siutsuma), olukorra muutumise (närbuma), tegijale endale suunatud või enesekohase tegevuse väljendajana (kattuma, riietuma). ● -ta-liite kasutamine nimi-, omadus- ja määrsõnadest tegusõna tuletamisel. ● Liidete -ta ja -da õigekiri (rõõmustama, kohandama). ● -ata-liitega tegusõnad hetkelise ühekordse tegevuse või äkilise häällitsuse väljendajana (ehmatas, praksatas). ● -ne-liitega tegusõnad olukorra järk-järgulise muutumise väljendajana (paksenedes). ● Õpitud liidete aktiveerimine. Tuletatud tegusõnade tähendus ja kasutamine lauses. ● Tegusõna tunnuste ja lõppude õigekiri. <p>Võõrsõna</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Võõrhäälikud ja tähed, võõrsõnad. ● Õppeainetes kasutatavate võõrsõnade mõistmine.
	Teema ja selle olulisus: Kirjutamine	
	<p>Õpitulemused</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● järgib õpitud tähekasutus- ja ortograafiareegleid; ● kontrollib ise oma tööd, leiab ja parandab õigekirjavigu. 	<p>Õppesisu</p> <p>Õigekiri</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Veaohalikud häälikud sõnas. Sulghäälikud järgsilpides. ● Kaashäälikuühendi õigekiri. ● Enesekontroll. Enda koostatud teksti õigekiri. ● Ortograafiareeglite rakendamine: g, b, d helitute häälikute kõrval. Võõrsõnade õigekiri. ● Suur algustäht nimedes: olendid, geograafilised objektid, asutused/organisatsioonid, riigid, ajalehed/ajakirjad. Kodukoha asutuste ja ettevõtete nimed. ● Liitsõnade ja tuletatud sõnade õigekiri.

9. kl	Teema ja selle olulisus: Keeleteadmised ja -oskused	
	Õpitulemused Õpilane:	Õppesisu <ul style="list-style-type: none"> • Tähekasutusreeglite ja õpitud ortograafiareeglite tundmine ning rakendamine. • Õigekirja kommenteerimine. Õigekirjavigade leidmine ja parandamine. • Sõnade käänamine ja pööramine tabeli järgi. • Sõnaliikide nimetuste ja tunnuste teadmine.
	Teema ja selle olulisus: Lugemine	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • loeb eakohast teksti endamisi, häälega lugedes valdavalt süntagmade kaupa ja ilmekalt; • analüüsib teksti õpetaja juhendamisel, leiab olulise teabe, teeb märkmeid; • kasutab tehtud märkmeid teabe taastamisel kas tekstilähedasel või kokkuvõtlikul jutustamisel; • kasutab tekstist saadud teavet loomingulisel jutustamisel (minategelase seisukohalt, jutustamisel grammatilise ülesandega, kirjeldatud sündmuse muutmise või täiendamisega vms). • edastab loetud või kuuldud teksti sisu teistele mõistetavalt suuliselt ja/või kirjalikult korrektses eesti keeles. 	Õppesisu Lugemistehnika <ul style="list-style-type: none"> • Pala lugemine vahelduvalt: häälega, endamisi, kooris. • Teksti mõistmine ja orienteerumine tekstis • Vaikselt lugemise käigus tekstist vajaliku teabe otsimine, teabe märgistamine sümbolite või lühendite abil lugemise ajal. • Eneseväljendus. Jutustamine • Teksti lugemine ja analüüs sõltuvalt oodatava jutustamise liigist. Tegelaste käitumise ja emotsioonide hindamine. • Tööraamatu paladest saadud teabe baasil erinevate tarbekirjade koostamine (CV, kuulutus, avaldus, seletuskiri). • Teksti kuulamise käigus märkmete tegemine ja nende kasutamine teksti hilisemal taastamisel. Tehtud märkmete kriitiline hindamine ja korrigeerimine • Konspekterimine • Konspekti koostamine loetud teksti järgi: oluliste mõtete ja faktide leidmine ja märkimine tekstis, teksti lühendamine, lausete lühendamine ja transformeerimine; lühendite kasutamine. • Konspekti koostamine suulise kõne järgi: sõnade ja sõnaühendite kirjutamine kuulmise järgi, lühendite kasutamine, lausete lühendamine: konspekti kirjutamine pärast ühist arutelu. • Teksti ja konspekti kõrvutamine, jutustamine oma ja kaaslaste konspekti järgi.

